

Møteinnkalling

Utval:	Kontrollutvalet i Eidfjord kommune
Møtestad:	Kommunestyresalen, Kommunehuset
Dato:	27.02.2020
Tid:	10:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Kjartan Haugsnes tlf. 901 89 542 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Det er planlagt at Kjartan Haugsnes møter frå sekretariatet, på dette møtet.

Jostein Hovland

kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Rådmann

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 1/20	Godkjenning av innkalling og sakliste		
	Politiske saker		
PS 1/20	Godkjenning av møteprotokoll frå 12.12.2019		2020/65
PS 2/20	Vurdering om IHR er uavhengig i høve Eidfjord kommune		2020/66
PS 3/20	IHR presenterer interimsrevisjonsrapport 2019		2020/68
PS 4/20	Milepælsorientering forvaltningsrevisjon bygging av ny sjukeheim i Eidfjord		2017/44
PS 5/20	Møteplan for Kontrollutvalet 2020		2020/67
PS 6/20	Første prosessmøte plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2020 - 2024		2019/122
PS 7/20	Første prosessmøte plan for eigarskapskontroll i Eidfjord kommune 2020-2024		2019/121
PS 8/20	Eventuelt		2020/69
	Referatsaker		
RS 1/20	Invitasjon til fagkonferanse 2020 FKT		2020/55
RS 2/20	Invitasjon til kontrollutvalgslederskolen i regi av FKT		2020/55

Godkjenningssaker

GK 1/20 Godkjenning av innkalling og sakliste

Politiske saker

PS 1/20 Godkjenning av møteprotokoll frå 12.12.2019

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saknr: 2020/65-1
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	1/20	27.02.2020

Godkjenning av møteprotokoll frå 12.12.2019

Møteprotokoll frå møtet i kontrollutvalet 12.12.2019 er lagt ved saka.

Utvalg: Kontrollutvalet i Eidfjord kommune
Møtestad: Møterom 2. høgda, Kommunehuset
Dato: 12.12.2019
Tidspunkt: 09:00 – 12:00

Følgjande faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Jostein Hovland	Leiar	AP
Haldis Myrvang Riber	Medlem	AP
Anita Fredheim Limstrand	Medlem	

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Kjell Ove Tveit	Nestleiar	
Kari Lægred	Medlem	

Følgjande varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Arnulf Indrebø	Kjell Ove Tveit	AP

Merknader

Andre som møtte:

Navn	Stilling
Kjartan Haugsnes	Seniorrådgjevar Hordaland fylkeskommune
Elin Bye	Dagleg leiar IHR
Arne Gilbakken	Forvaltningsrevisor IHR
Erik Sandvik	Prosjektleiar (Omvisning 10:00-11:00)

Jostein Hovland
utvalsleiar

Kjartan Haugsnes
utvalssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
PS 36/19	Godkjenning av innkalling og sakliste		
PS 37/19	Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte		
PS 38/19	Milepælsorientering forvaltningsrevisjon bygging av ny sjukeheim		2017/44
PS 39/19	Rutinar for kontrollarbeidet		2019/123
PS 40/19	Korleis melde avbod til møta i kontrollutvalet.		2019/123
PS 41/19	Teieplikt for kontrollutvalet		2019/123
PS 42/19	Informasjon til Kontrollutvalet i starten av valperioden.		2019/123
PS 43/19	Tilrådingar etter evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i valperioden 2015 - 2019.		2019/123
PS 44/19	Plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024, godkjenning av prosjektplan		2019/121
PS 45/19	Plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024, godkjenning av prosjektplan		2019/122
PS 46/19	Referatsaker		
RS 6/19	Invitasjon til NKRF-konferansen på Gardermoen 29. - 30.01.2020		2019/61
RS 7/19	Forum for Kontroll og Tilsyn - medlemsinformasjon november 2019		2015/157
PS 47/19	Eventuelt		

PS 36/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Det framkom ikkje merknader til innkalling og sakliste

Vedtak:

Innkalling og sakliste vart godkjent

PS 37/19 Godkjenning av møteprotokoll fra forrige møte

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Det framkom ikkje merknader til protokoll frå møte 01.10.2019

Vedtak:

Protokoll frå møte 01.10.2019 vart godkjent

PS 38/19 Milepælsorientering forvaltningsrevisjon bygging av ny sjukeheim

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Arne Gilbakken frå IHR orienterte utvalet og fortalde om bakgrunnen for prosjektet.

Rekneskap for heile prosjektet vil ikkje vere klart før 2020, rapporten frå IHR vert ferdigstilt når dette føreligg.

Erik Sandvik møtte utvalet kl. 10:00 og var med på synfaring i omsorgsbustadane.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Informasjonen vert teken til orientering

PS 39/19 Rutinar for kontrollarbeidet

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet sine medlemmer får abonnement på Kommunerevisoren
2. Kontrollutvalet vil prioritere at alle medlemmane deltek på folkevaldopplæring på Solstand 18. og 19. februar 2020
3. Kontrollutvalet vil prioritere at nokon frå utvalet deltek på ein eller begge fagkonferansane for kontrollutval i 2020
4. Kontrollutvalet er samde i at det er leiar i utvalet som kan uttale seg til media på vegne av utvalet.

5. Første møte i kontrollutvalet i Eidfjord kommune 2020 vert:
6. Kontrollutvalet tek elles informasjonen til orientering.

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Første møte i kontrollutvalet vert 27.02.2020, då vert det og gjennomført prosessmøte i høve planane.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Kontrollutvalet sine medlemmer får abonnement på Kommunerevisoren
2. Kontrollutvalet vil prioritere at alle medlemmane deltek på folkevaldopplæring på Solstand 18. og 19. februar 2020
3. Kontrollutvalet vil prioritere at nokon frå utvalet deltek på ein eller begge fagkonferansane for kontrollutval i 2020
4. Kontrollutvalet er samde i at det er leiar i utvalet som kan uttale seg til media på vegne av utvalet.
5. Første møte i kontrollutvalet i Eidfjord kommune 2020 vert: 27.02.2020
6. Kontrollutvalet tek elles informasjonen til orientering.

PS 40/19 Korleis melde avbod til møta i kontrollutvalet.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar til etterretning dei rutinane som gjeld for å melde avbod til møta i utvalet.

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar til etterretning dei rutinane som gjeld for å melde avbod til møta i utvalet.

PS 41/19 Teieplikt for kontrollutvalet

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek informasjonen om lovbestemt teieplikt som går fram av saka til etterretning, og vil følge dette i sitt arbeid i kontrollutvalet.

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet tek informasjonen om lovbestemt teieplikt som går fram av saka til etterretning, og vil følge dette i sitt arbeid i kontrollutvalet.

PS 42/19 Informasjon til Kontrollutvalet i starten av valperioden.

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Informasjonen vert teken til orientering.

PS 43/19 Tilrådingar etter evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i valperioden 2015 - 2019.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet sluttar seg til tilrådingane frå utvalet i førre periode.
2. Kontrollutvalet ber sekretariatet om å arbeide vidare med tilrådingane.

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Kontrollutvalet sluttar seg til tilrådingane frå utvalet i førre periode.
2. Kontrollutvalet ber sekretariatet om å arbeide vidare med tilrådingane.

PS 44/19 Plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024, godkjenning av prosjektplan

Forslag til vedtak

1. Prosjektplan for risiko og vesentlegvurderingar og plan for eigarskapskontroll vert godkjent slik den ligg føre / evt. med endringar gjort i møte, herunder at timeressursen vert sett til 140 timar for arbeid relatert til dei to planane som går fram av prosjektplanen.
2. Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan for arbeid med risiko og vesentlegvurderingar og plan for eigarskapskontroll.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessmøte nr. 1 vert gjennomført på neste møte.

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan frå sekretariatet.

Forsalg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Prosjektplan for risiko og vesentlegvurderingar og plan for eigarskapskontroll vert godkjent slik den ligg føre / evt. med endringar gjort i møte, herunder at timeressursen vert sett til 140 timar for arbeid relatert til dei to planane som går fram av prosjektplanen.
2. Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan frå sekretariatet for arbeid med risiko og vesentlegvurderingar og plan for eigarskapskontroll.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessmøte nr. 1 vert gjennomført på neste møte.

PS 45/19 Plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024, godkjenning av prosjektplan

Forslag til vedtak

1. Prosjektplan for risiko og vesentlegvurderingar og plan for forvaltningsrevisjon vert godkjent slik den ligg føre / evt. med endringar gjort i møte, herunder at timeressursen vert sett til 140 timar.
2. Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan frå revisor/frå sekretariatet for arbeid med risiko og vesentlegvurderingar og plan for forvaltningsrevisjon.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessmøte nr. 1 vert gjennomført på neste møte.

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan frå sekretariatet.

Forsalg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1. Prosjektplan for risiko og vesentlegvurderingar og plan for forvaltningsrevisjon vert godkjent slik den ligg føre / evt. med endringar gjort i møte, herunder at timeressursen vert sett til 140 timar.
2. Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan frå sekretariatet for arbeid med risiko og vesentlegvurderingar og plan for forvaltningsrevisjon.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessmøte nr. 1 vert gjennomført på neste møte.

PS 46/19 Referatsaker

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Referatsakene vart tekne til orientering

Vedtak:

Referatsakene vart tekne til orientering

RS 6/19 Invitasjon til NKRF-konferansen på Gardermoen 29. - 30.01.2020

RS 7/19 Forum for Kontroll og Tilsyn - medlemsinformasjon november 2019

PS 47/19 Eventuelt

Saksprotokoll i Kontrollutvalet i Eidfjord kommune - 12.12.2019

Handsaming i møtet:

Ingen saker meldt

Vedtak:

Ingen saker meldt

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saknr: 2020/66-1
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utv	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	2/20	27.02.2020

Vurdering om IHR er uavhengig i høve Eidfjord kommune

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar eigenvurderingane frå dagleg leiar Elin Bye og forvaltningsrevisor Arne Gilbakken, vedrørende om IHR er uavhengig i høve Eidfjord kommune til etterretning.

Samandrag

I samsvar med kommunelova § 24-4 skal oppdragsansvarleg revisor for kommunar og fylkeskommunar ha ført ein heiderlegandel. Jmf. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarleg revisor kvart år, og elles ved behov, gje ei skriftleg eigenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalet.

Dagleg leiar Elin Bye og forvaltningsrevisor Arne Gilbakken har sendt over ei slik eigenvurdering.

Hogne Haktorsen
Kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Uavhengighetserklæring IHR Elin Bye
- 2 Uavhengighetserklæring IHR, Arne Gilbakken

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I forskrift for kontrollutvalg og revisjon § 3 heiter det:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
- c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Som det går fram av denne forskrifta har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Kontrollutvalet si handsaming av revisjonssjefen si eigenevurdering, og vurderinga frå oppdragsansvarleg revisor vil vera ein lekk i å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Dei spesifikke lovheimlar om uavhengighet, jmf. kommunelova § 24-4 samt forskrift om revisjon, §§ 16-19, er medtekne i eigenerklæringane.

Sekretariatet kan ikkje sjå at det framkjem opplysningar i eigenerklæringane som svekkar IHR sin uavhengighet i høve Eidfjord kommune.

IHR har og opplyst til sekretariatet 17.02.2020 at IHR ikkje har hatt andre oppdrag for Eidfjord kommune enn det som er tinga av kontrollutvalet.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet jf. Kommunelova § 23.2

Konklusjon

Ut frå innhaldet i eigenerklæringane vert det tilrådd å ta desse til etterretning.

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

Til kontrollutvalet i Eidfjord kommune

Vurdering av uavhengighet

Innleiing

I følge forskrift om revisjon kapittel 3, §§ 16-19 skal oppdragsansvarleg revisor årleg dokumentera sin uavhengigheit gjennom ein skriftleg eigenvurdering til kontrollutvalet.

Krav til uavhengigheit og objektivitet gjeld også for revisor sine medarbeidarar, men det er berre oppdragsansvarlege revisorar som plikter å legge fram ei skriftleg vurdering for kontrollutvalet.

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt har i sin internkontroll årleg rutine på å innhente og arkivere vurdering av uavhengigheit til kvar enkelt revisor i heradet sitt revisjonsteam.

Både kommunelova (§ 24-4) og forskrift om kontrollutval og revisjon (kap. 3) set krav til revisor sin uavhengigheit. Krava er nærare skildra nedanfor.

Lov

§ 24-4. Revisors uavhengighet ogandel

Revisor skal være uavhengig og ha godandel.

Departementet kan gi forskrift om krav til revisors uavhengighet ogandel.

Forskrift

§ 16. Krav til revisors uavhengighet

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

§ 17. Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er

a) revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken

b) revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere

c) revisorens søsken og deres ektefeller eller samboere

d) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer.

§ 18. Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Revisor kan ikke

a) ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

b) ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av

c) være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap

d) delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren

e) utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet

f) yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver

g) opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolsloven § 218.

§ 19. Krav til egenvurdering av uavhengighet

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

En skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.

Revisor sin egenvurdering av punkta overfor

Pkt. 1: Særegne forhold	Underteikna kjenner ikkje til andre særegne forhold som er eigna til å svekke tilliten til underteiknas uavhengigheit og objektivitet.
Pkt. 2: Nærstående	Underteikna har ikkje nærstående som har tilknytning til Eidfjord kommune som har tyding for min uavhengigheit og objektivitet.
Pkt 3: Stillingar	Underteikna har ikkje tilsetjingsforhold i andre stillingar enn i revisjonsselskapet.
Pkt. 4: Medlem i styrande organ	Underteikna er ikkje medlem av styrande organ i nokon verksemd som heradet deltek i.
Pkt. 5: Delta eller inneha funksjonar i anna verksemd, som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit	Underteikna deltek ikkje i eller innehar funksjonar i anna verksemd som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit til rolla som revisor.
Pkt. 6: Rådgivings- eller andre tenester som er eigna til å påverke revisor sin uavhengigheit og objektivitet	Underteikna stadfestar at det ikkje vert ytt rådgivings- eller andre tenester overfor Eidfjord kommune som kjem i konflikt med denne bestemminga. Før slike tenester vert utført av Indre Hordaland Revisjonsdistrikt føretas ei vurdering av rådgivinga eller teneste sin art i forhold til revisor sin uavhengigheit og objektivitet. Dersom vurderinga konkluderer med at utøving av slik teneste kjem i konflikt med bestemminga i forskrifta § 18 e), skal

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

	<i>revisor ikkje utføre tenesta. Kvart tilfelle må vurderast særskilt og det vert utarbeidd eigen vurdering av uavhengigheit og objektivitet for slike tenester.</i> <i>Revisor svarer dagleg på spørsmål/skriv som er å sjå på som rettleiing og bistand og ikkje revisjon. Revisjonsstandarden seier at slik rettleiing må skje med varsemd og på ein måte som ikkje kjem i konflikt med revisor sine seinare revisjons- og kontrollvurderingar.</i>
Pkt. 7: Tenester under kommunen sine egne leiings- og kontrolloppgåver	<i>Underteikna stadfestar at det for tida ikkje vert ytt tenester overfor Eidfjord kommune som høyrer inn under heradet sine egne leiings- og kontrolloppgåver.</i>
Pkt. 8: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Underteikna stadfestar at verken revisor eller Indre Hordaland Revisjonsdistrikt for tida opptrer som fullmektig for Eidfjord kommune.</i>

Voss, 6. januar 2020

Arne Gilbakken

Oppdragsansvarleg forvaltningsrevisor

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

Til kontrollutvalet i Eidfjord kommune

Vurdering av uavhengigheit

Innleiing

I følge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarleg revisor minimum kvart år levera ei skriftleg eigenvurdering av sin uavhengigheit til kontrollutvalet.

Krav til uavhengigheit og objektivitet gjeld også for revisor sine medarbeidarar, men det er berre oppdragsansvarlege revisorar som plikter å legge fram ei skriftleg vurdering for kontrollutvalet. I Indre Hordaland Revisjonsdistrikt sine revisjonsplanar vil vurdering av uavhengigheit til kvar enkelt revisor i kommunen sitt revisjonsteam inngå som eit eige punkt i revisjonsplanen. Oppdragsansvarleg revisor sin skriftlege eigenvurdering skal ligge som eit vedlegg til dette punktet.

Både kommuneloven (§ 79) og forskrift om revisjon (kap. 6) set krav til revisor sin uavhengigheit. Krava er nærare skildra nedanfor.

Lova og forskrifta sine krav til uavhengigheit

I flg. Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som føretek revisjon ikkje:

1. *være ansatt i andre stillinger i (fylkes)kommunen eller i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i*
2. *være medlem av styrende organer i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i*
3. *delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon*
4. *ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.*

I tillegg set lova § 79 og forskrifta § 14 følgjande avgrensingar:

5. *revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet*
6. *revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. (fylkes)kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver*
7. *revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven*
8. *det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene*

Revisor sin eigenvurdering av punkta overfor

Pkt. 1: Tilsetjingsforhold	<i>Underteikna har ikkje tilsetjingsforhold i andre stillingar enn i revisjonsselskapet.</i>
Pkt. 2: Medlem i styrande organ	<i>Underteikna er ikkje medlem av styrande organ i nokon verksemd som kommunen deltek i.</i>

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

Pkt. 3: Delta eller inneha funksjonar i anna verksemd, som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit	<i>Underteikna deltek ikkje i eller innehar funksjonar i anna verksemd som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit til rolla som revisor.</i>
Pkt. 4: Nærstående	<i>Underteikna har ikkje nærstående som har tilknytning til Eidfjord kommune som har tyding for min uavhengigheit og objektivitet.</i>
Pkt. 5: Rådgivings- eller andre tenester som er egna til å påverke revisors habilitet	<i>Underteikna stadfestar at det for tida ikkje vert ytt rådgivings- eller andre tenester overfor Eidfjord kommune som kjem i konflikt med denne bestemminga.</i> <i>Før slike tenester vert utført av Indre Hordaland Revisjonsdistrikt vert det føreteke ei vurdering av rådgivinga eller teneste sin art i forhold til revisor sin uavhengigheit og objektivitet. Dersom vurderinga konkluderer med at utøving av slik teneste kjem i konflikt med bestemminga i forskrifta § 14, skal revisor ikkje utføre tenesta. Kvart enkelt tilfelle må vurderast særskilt.</i> <i>Revisor svarer dagleg på spørsmål/skriv som er å sjå på som rettleiing og bistand og ikkje revisjon. Paragrafen seier at også slik rettleiing må skje med varsemd og på ein måte som ikkje bind opp revisor sine seinare revisjons- og kontrollvurderingar.</i>
Pkt. 6: Tenester under (fylkes)kommunen sine egne leiings- og kontrolloppgåver	<i>Underteikna stadfestar at det for tida ikkje vert ytt tenester overfor Eidfjord kommune som høyrer inn under kommunen sine egne leiings- og kontrolloppgåver.</i>
Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Underteikna stadfestar at verken revisor eller Indre Hordaland Revisjonsdistrikt for tida opptrer som fullmektig for Eidfjord kommune.</i>
Pkt. 8: Andre særegne forhold	<i>Underteikna kjenner ikkje til andre særegne forhold som er egna til å svekke tilliten til min uavhengigheit og objektivitet.</i>

Voss, 17. januar 2019

Arne Gilbakken

Oppdragsansvarleg forvaltningsrevisor Eidfjord kommune

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saknr: 2020/68-1
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	3/20	27.02.2020

IHR presenterer interimsrevisjonsrapport 2019

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar oppsummering etter interimsrevisjon 2019 frå IHR til orientering.

Samandrag

Interimsrevisjon kan forklarast slik:

Interimsrevisjon er den revisjonen som vert gjennomført i løpet av året for å kontrollera at dei interne kontrollane fungerer som føresettt gjennom året. I interimsrevisjonen går revisor gjennom og testar rutinar, transaksjonar og rapportering innan utvalde område.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Interimsrevisjonsrapport 2019
- 2 Uttale frå rådmann interimsrevisjonsrapport 2019
- 3 Uttale ordførar interimsrevisjonsrapport 2019

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Eidfjord kommune har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i heradet, jf. kommunelova § 23.2, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte»

Vidare har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning, jf. forskrift om kontrollutvalg § 3, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) rekneskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksar og avtaler med revisor
- c) rekneskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.»

Interimsrevisjonsrapporten bygger på overordna revisjonsstrategi frå IHR som vart presentert på kontrollutvalet sitt møte 01.10.2019, PS 30/19

I dette møtet vil IHR presentera oppsummeringa av dette arbeidet. Dette vil, til liks med presentasjon av revisjonsplanen, vera ein lekk i å sjå til at heradet sine rekneskaper vert revidert og at heradet har ei forsvarleg revisjonsordning.

På bakgrunn av det som kjem fram i presentasjonen bør kontrollutvalet, slik sekretariatet ser det, få høve til å koma med forslag til fokusområde i årsrevisjonen som skal gjennomførast framover, dersom dei ønskjer det, sjølv om det er revisjonen som avgjer kva som skal vera med.

Oppsummering av interimsrevisjonsarbeidet ligg ved.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet, jf. Kommunelova § 23 - 2

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet vert det tilrådd at kontrollutvalet tar oppsummeringa etter interimsrevisjon 2019 frå IHR til orientering.

va

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

Forvaltningsrevisjon | Rekneskapskontroll | Intern kontroll | Rådgjeving og oppdrag

Eidfjord kommune | Rekneskapsrevisjon

2019

Interimsrapport

Innhald

1	Innleiing.....	3
2.	Oppfølging av fokusområda i overordna revisjonsstrategi 2019.....	3
	Inntekter	3
	Innkjøp.....	4
	Løn	4
	Attestasjon.....	5
	Forvaltningsrevisjon.....	5
3.	Avslutning	5

1 Innleiing

I perioden fram til kommunen legg fram årsrekneskap, arbeider revisjonen kontinuerleg med interimarbeid.

Arbeidet er hovudsakeleg å henta inn informasjon og testa/vurdera interne kontrollhandlingar og rutinar. Kontrollane bygger på analysar og vurderingar gjort i planlegginga. Revisjonen syner til rapport om overordna revisjonsstrategi.

Revisjonen kontrollerer blant anna deler av rekneskapen, gjerne ein avgrensa periode, for å få innsikt i kommunen sitt resultat og utvikling.

Fylgjande rapport gir eit innblikk i funn, resultat og vurderingar som er gjort hittil.

Når det gjeld kommunikasjon ved avdekking av feil og manglar, nyttar Revisjonen ISA 260 og tilhøyrande revisjonsstandardar.

2. Oppfølging av fokusområda i overordna revisjonsstrategi 2019

Fokusområda er skildra i overordna revisjonsstrategi 2019.

Vi har gjennomført oppstartsmøte med rådmann og tilsette ved økonomieininga 1.oktober 2019.

I oppstartsmøte har revisjonen og administrasjonen dialog om ulike faktorar som kan påverke årets revisjon. Revisjonen tek og opp tema som til dømes misleg framferd, transaksjonar knytt til nærståande og funn i fjorårets revisjon som bør følgast opp.

Det kom ikkje fram nye faktorar i møte, og revisjonen planla interim ut i frå eit låg til middels nivå, avhengig av vurdert risiko på dei ulike tenestemråda og transaksjonsklassane i kommunen.

Inntekter

Analysar

Revisjonen har analysert inntekter knytt til brukarbetalingar med utgangspunkt i rutinar og internkontroll som vart gjennomgått i fjor. Analyse kan gi indikasjonar på om inntektene inneheld feil og manglar.

Kontrollen er gjennomført på eit utval av tenester som går inn under definisjon som brukarbetalingar, husleige osv. kor det er normalt med jamleg fakturering. Funn og indikasjonar er drøfta med administrasjonen og avklart. Det var relativt store avvik i januar og februar knytt til teneste 2540 – helse og omsorgstenester til heimebuande, ut i frå dei grenseverdiane vi hadde sett for revisjonen. Vi har fått tilbakemelding frå økonomisjef som har tilfredsstillande forklaring på avvika. Blant anna gjaldt endringar knytt til auka bruk av heimesjukepleie, som er ein teneste ein ikkje kan fakturera. Det er og registrert avvik på teneste 2150 – Skulefritidsordning på slutten av året og i april, som ikkje samsvarar med våre

forventingar. Vi har motteke elevlister pr. 01.01.19 og pr 01.08.19 som syner ein reduksjon i tal på elevar i 1. til 4. klasse. Dette forklarar ikkje i utgangspunktet den inntektsauken vi har observert på SFO i september og oktober, kor det er registrert ei tilnærma dobling av inntektene i høve dei andre månadane i året. Det kan hende at det er fleire som nyttar tilbodet, men vi må sjå nærare på dette i årsoppgjeret.

Innkjøp

Revisjonen har undersøkt om kommunen har nærståande til 53 leverandørar som høyrer til i Eidfjord og omeign. Utvalet har vore avgrensa til leverandørar med saldo på kontrolltidspunktet.

Revisjonen har søkt svar på følgande spørsmål:

- a) Inneheld oversikt over 53 leverandørar, selskap eller personar som kan definerast som nærståande partar til kommunen?
- b) Har tilsette i kommunen med innkjøpsmynde, attestasjons- eller tilvisingsmynde, nære relasjonar til nøkkelpersonar knytt til selskapa i oversikten?
- c) Har det vore gjennomført transaksjonar mellom verksemder i oversikta og eininga der den (dei) nærståande er tilknytt?
- d) Er det andre verksemder som ikkje kjem fram i oversikten, kor det er relasjonar som kjem inn under nærståande-begrepet som vi treng informasjon om?

Kontrollen er ikkje avslutta på rapporteringstidspunktet og vert fylgt opp av revisjonen i årsoppgjeret.

Det er sendt kontoforespurnad til 16 leverandørar som på kontrolltidspunktet har saldo over kr. 100.000,-. Leverandøren sin kunderskontro skal i teorien spegla Eidfjord kommune sin leverandørreskontro. Det er ikkje registrert avvik i mottekne tilbakemeldingar frå leverandørar ved kontroll av saldo og transaksjonar i Eidfjord kommune sin leverandørreskontro.

Løn

Revisjonen har gjennom året testa reiserekningar og tilhøyrande dokumentasjon ved tilfeldig utval. Test ved tilfeldig utval har ikkje avdekka avvik på bokføring av naturalytingar og utlegg.

Vi har etterprøvd avstemming av løn i rekneskapen for skattetrekk og arbeidsgjevaravgift og har funne at dei offentlege avgiftene samsvarar med bokføring og innrapportert grunnlag i A-melding. Betaling av skattetrekk så langt, er utført i tråd med gjeldande regelverk.

Attestasjon

Attestasjon for kompensasjon av meirverdiavgift for kommunen er utført for 6. terminar i 2019. Avdekka manglar og avvik er formidla til administrasjonen som har retta forholda løpande.

Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalet for Eidfjord kommune har bestilt ein forvaltningsrevisjon som fekk i oppdrag å fylgje byggeprosessen ved oppføring av ny sjukeheim i Eidfjord. Prosjektet har gått over heile byggeperioden. Revisor har i kvart kontrollutvalsmøte i perioden hatt milepælsorientering til kontrollutvalet, og skal legge fram endeleg rapport i 2020 når bygget og byggerekneskapen er ferdig.

I same periode har Eidfjord kommune delteke i ein selskapskontroll med forvaltningsrevisjon av Indre Hordaland Miljøverk. Eidfjord kommune vart invitert av Voss kommune, i lag med alle eigarane i IHM IKS, til å delta. Rapporten vart lagt fram for Eidfjord kommune tidleg haust 2019, og har vore presentert i alle kontrollutvala. Det står att å presentera rapporten i heradsstyret på Voss og i Ulvik. Handsaming av rapporten er venta avslutta våren 2020.

3. Avslutning

Vi har gjennom året opplevd eit godt samarbeid med økonomitenesta og administrasjonen i Eidfjord kommune.

Våre kontrollar har så langt ikkje avdekka vesentlege feil eller manglar, og gir indikasjonar på at dei kontrollerte område er under tryggande kontroll.

Voss, 18. februar 2020

Elin Bye

Oppdragsansvarleg- og registrert revisor

Fra: [Vatle Anders](#)
Til: [Underhaug, Geir](#); [Elin Bye](#)
Kopi: [Kjartan Haugsnes](#)
Emne: SV: Revisjon - Interimsrapport 2019 til uttale
Dato: tirsdag 18. februar 2020 13:26:47
Vedlegg: [image002.png](#)
[image001.png](#)

Rapporten er gjennomgått av ordfører og har ingen uttale

mvh

Anders Vatle

Tlf.: 3510 / 95 23 16 97

EIDFJORD KOMMUNE

Fra: Underhaug, Geir <geir.underhaug@eidfjord.kommune.no>
Sendt: tysdag 18. februar 2020 10:54
Til: Elin Bye <elin@ihrevisjon.no>; Vatle Anders <Anders.Vatle@eidfjord.kommune.no>
Kopi: Kjartan Haugsnes <Kjartan.Haugsnæs@vlfk.no>
Emne: SV: Revisjon - Interimsrapport 2019 til uttale

Hei,

Rådmann har gjennomgått den foreløpige revisjonsrapporten og har ikke nokon kommentar til denne.

MVH
Geir

Fra: Elin Bye <elin@ihrevisjon.no>
Sendt: 18. februar 2020 10:27
Til: Underhaug, Geir <geir.underhaug@eidfjord.kommune.no>; Vatle Anders <Anders.Vatle@eidfjord.kommune.no>
Kopi: Kjartan Haugsnes <Kjartan.Haugsnæs@vlfk.no>
Emne: Revisjon - Interimsrapport 2019 til uttale

Hei,

Vedlagt følger interimsrapport for utført revisjon for Eidfjord kommune 2019.

Rapporten er sendt til rådmann og ordfører for gjennomsyn og uttale. Uttale vert formidla til KU i lag med rapporten.

Med venleg helsing

Elin Bye

Registrert Revisor/Dagleg leiar

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

Kontor: 56 53 00 20 – www.ihrevisjon.no

Direkte: 56 53 00 23 / 98 64 45 70

Fra: [Vatle Anders](#)
Til: [Underhaug, Geir](#); [Elin Bye](#)
Kopi: [Kjartan Haugsnes](#)
Emne: SV: Revisjon - Interimsrapport 2019 til uttale
Dato: tirsdag 18. februar 2020 13:26:47
Vedlegg: [image002.png](#)
[image001.png](#)

Rapporten er gjennomgått av ordfører og har ingen uttale

mvh

Anders Vatle

Tlf.: 3510 / 95 23 16 97

EIDFJORD KOMMUNE

Fra: Underhaug, Geir <geir.underhaug@eidfjord.kommune.no>
Sendt: tysdag 18. februar 2020 10:54
Til: Elin Bye <elin@ihrevisjon.no>; Vatle Anders <Anders.Vatle@eidfjord.kommune.no>
Kopi: Kjartan Haugsnes <Kjartan.Haugsnæs@vlfk.no>
Emne: SV: Revisjon - Interimsrapport 2019 til uttale

Hei,

Rådmann har gjennomgått den foreløpige revisjonsrapporten og har ikke nokon kommentar til denne.

MVH
Geir

Fra: Elin Bye <elin@ihrevisjon.no>
Sendt: 18. februar 2020 10:27
Til: Underhaug, Geir <geir.underhaug@eidfjord.kommune.no>; Vatle Anders <Anders.Vatle@eidfjord.kommune.no>
Kopi: Kjartan Haugsnes <Kjartan.Haugsnæs@vlfk.no>
Emne: Revisjon - Interimsrapport 2019 til uttale

Hei,

Vedlagt følger interimsrapport for utført revisjon for Eidfjord kommune 2019.

Rapporten er sendt til rådmann og ordfører for gjennomsyn og uttale. Uttale vert formidla til KU i lag med rapporten.

Med venleg helsing

Elin Bye

Registrert Revisor/Dagleg leiar

Indre Hordaland Revisjonsdistrikt

Kontor: 56 53 00 20 – www.ihrevisjon.no

Direkte: 56 53 00 23 / 98 64 45 70

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saknr: 2017/44-53
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	4/20	27.02.2020

Milepælsorientering forvaltningsrevisjon bygging av ny sjukeheim i Eidfjord

Forslag til vedtak

1. Informasjonen vert teken til orientering.

Samandrag

I heile perioden 2015 -2019 har kontrollutval og revisjon arbeidd med forvaltningsrevisjon av ny sjukeheim i Eidfjord. Kontrollutvalet har i alle sin møte hatt milepælsorienteringar om arbeidet etterkvart som ny sjukeheim har vore under bygging.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Dette er det første møtet i kontrollutvalet i 2020 og sekretariatet har bedd revisjonen oppsummere arbeidet so langt og orientere utvalet om når sjølve rapporten kan handsamast i kontrollutval og kommunestyre.

I møtet 12.12.2019 PS 38/19 vart følgjande protokollert:

Arne Gilbakken frå IHR orienterte utvalet og fortalde om bakgrunnen for prosjektet.

Rekneskap for heile prosjektet vil ikkje vere klart før 2020, rapporten frå IHR vert ferdigstilt når dette føreligg.

Kontrollutvalet hadde synfaring ved omsorgsbustadane.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet, jfr kommunelova § 23-2

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at informasjon frå revisor vert teken til orientering.

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet Saksframlegg

Saknr: 2020/67-1
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utv.	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	5/20	27.02.2020

Møteplan for Kontrollutvalet 2020

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet legg opp til denne møteaktiviteten i 2020

	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Eidfjord:											
Kommunestyre											
Formannskap (Rekneskap)											
Kontrollutval		27			21				8		3

Samandrag

Møteplan for kontrollutvalet vert forsøkt lagt opp slik at den og samsvarar med møteplan for kommunestyret og formannskapet i Eidfjord kommune.

Hogne Haktorsen
Kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Det er føremålsteneleg å ha møteplan for kontrollutvalet for heile 2020. Spesielt gjeld dette i høve handsaming av årsmelding og rekneskap for kommunen. Eidfjord kommune skal handsame dette i formannskapet 03.06.2020 og kommunestyret 15.06.2020

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet jf. Kommuneleva § 23 - 2

Konklusjon

Det er føremålstenleg at kontrollutvalet har ein møteplan for heile 2020.

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saknr: 2019/122-6
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	6/20	27.02.2020

Første prosessmøte plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek, på bakgrunn av prosessmøte 1, analysearbeidet for forvaltningsrevisjon så langt til orientering.

Samandrag

Dette er første prosessmøte i høve ny plan for forvaltningsrevisjon i Eidfjord kommune for perioden 2020 - 2024

Hogne Haktorsen
Kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Standardtekstar
- 2 Standardtekstar - følgjebrev frå IHR

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Eidfjord kommune gjorde slikt vedtak i møte 12.12.2019, PS 45/19:

1. Prosjektplan for risiko og vesentlegvurderingar og plan for forvaltningsrevisjon vert godkjent slik den ligg føre / evt. med endringar gjort i møte, herunder at timeressursen vert sett til 140 timar.
2. Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan frå sekretariatet for arbeid med risiko og vesentlegvurderingar og plan for forvaltningsrevisjon.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessmøte nr. 1 vert gjennomført på neste møte.

No skal det gjennomførast prosessmøte for risiko og vesentleg vurdering i kontrollutvalet saman med administrasjon og gruppeleiarar for partia i Eidfjord kommune.

I prosjektplanen frå IHR kan ein mellom anna lese:

«Formålet med risiko og vesentleg vurdering er å gje kontrollutvalet og kommunestyret eit overordna verktøy til å velje område innan kommunen si verksemd som det er ynskjeleg å ha særskild fokus på mellom anna på grunn av risiko og konsekvensar.

I fylgje ny kommunelov §23-3 skal kontrollutvalet minst ein gong i valperioden utarbeida plan for forvaltningsrevisjon, seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Etter ny kommunelov skal risiko og vesentlegvurderingar også inkludera forvaltningsrevisjonar knytt til verksemdar som kommunen har eigarskap i.

I kommunelova §23-4 er det fastsett krav til risiko- og vesentlegvurderingar som grunnlag for plan for eigarskapskontroll. Eigarskapskontrollen fokuserer mellom anna på etterleving av selskapsavtalar, vedtekter, politiske vedtak og relevante lovverk knytt til verksemda sine oppgåver».

I kapittel 6, «Metodikk» i prosjektplanen er korleis arbeidet er tenkt nærare omtala:

«Risiko- og vesentlegvurderinga vil m.a. vera bygd på plan- og styringsdokument, KOSTRA-rapporteringa og økonomisk informasjon. I tillegg vil me involvera nøkkelpersonar (administrasjon, politikarar, kontrollutval m/sekretariat) og revisjonen sin generelle kunnskap om risikområde innanfor dei enkelte deler av kommunen»

Politikarar og administrasjon har på førehand fått tilsendt «Standardtekstar til risiko og vesentleganalysar.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet, jf. Kommunelova §§ 23-3 og 23-4

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at arbeidet med risiko og vesentlegvurderingar (ROV) for planarbeidet vert tekne til orientering.

Standardtekstar til Risiko- og vesentlegvurdering 2020-2023

Dette dokumentet er delt inn i fylgjande tema:

- 1 Generelt – administrativt
- 2 Oppvekst
- 3 Sosial/velferd – NAV
- 4 Helse og omsorg
- 5 Teknisk
- 6 Kultur

1 Generelt – administrativt

1.1 Oppfølging av politiske vedtak

I kommuneloven § 13-1 står at:

Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

Kommunedirektøren skal påse at vedtak som treffes av folkevalgte organer, blir iverksatt uten ugrunnet opphold.

Kommunedirektøren vil vera avhengig av å fordele oppgåvene på etatssjefane og andre tenestemenn, men hans/hennar instruksjonsmynde gjeld fullt ut. For å sikra at vedtak vert følgt opp bør det eksistere rutinar for korleis ansvaret blir følgt opp. Sjølv om kommunedirektøren delegerer oppfølging av vedtak til andre, ligg ansvaret for at dei vert følgt opp på ham/ho.

Moglege risiko kan vera at:

- *grunnlaget for politiske vedtak ikkje er tilstrekkeleg utgreia m.o.t. ressursar og kalkylar,*
- *administrasjonen manglar rutinar for å avklare/tolke og følgje opp politiske vedtak,*
- *politiske vedtak ikkje vert iverksett/følgt opp (godt nok)*
- *systemet for å følgje opp politiske vedtak ikkje dekker behovet til administrasjonen og politikarane,*
- *politikarane ikkje får ynskt tilbakemelding på politiske vedtak.*

1.2 Det offentlege og innsyn

Ei open forvaltning med rett til innsyn er sentrale premisser for eit fungerande demokrati. Kommunelova sine regler om opne møte samt offentlegheitslova skal liggja til rette for at offentleg verksemd er open og gjennomiktig. Dette bidreg til å styrke informasjons- og ytringsfridom, demokratisk deltaking, rettstryggleik for den einskilde og kontrollfunksjonen for allmenta.

Kommunane og offentlege organ har ansvar for å dokumentera eigen aktivitet gjennom ein lovpålagt arkivordning. Arkivet skal sikra innsyn og vera ei viktig rettsleg kjelde for kommunen og innbyggj-

arane. Arkiva har også ein samfunnsmessig tyding for historisk dokumentasjon, forskning og kulturell verksemd. Ein velfungerande postjournal og arkivordning er grunnleggjande føresetnadar for å ta i vare desse viktige samfunnsoppgåvene.

Moglege risikoområde:

- *Har kommunen kontroll på arbeidet med arkivet grunna kommunesamanslåing?*
Riksarkivaren antok at kommunereforma ville få store konsekvensar for kommunen sin dokumentasjon. Den har difor utarbeidd ein rettleiar saman med andre instansar for handtering av eksisterande papirarkiv og digitale arkiv, og etablering av arkiv og arkivfunksjon i ny kommune. Sjå [Kommunereform – Veileder i dokumentasjonsforvaltning og arkiv](#)
- *Har kommunen postjournal på internett?*
- *Har kommunen ei ordning for kunngjering av møte i folkevalde organ?*
- *Er det knytt risiko til dagens arkiv i forhold til dokumentasjon og innsyn?*
- *Har det vore forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn i kommunen i nyare tid, der det er kome fram risiko?*
- ...

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Arkiv](#)»
- Riksarkivaren sin årlege undersøking av arkivhaldet i kommunar og fylkeskommunar: «[Kommuneundersøkelsen](#)»
- Fylkesmannen sin klagebehandling knytt til innsynsrett

1.3 Internkontroll

Kommunelova § 25-1 gjer kommunedirektøren ansvarleg for at kommunen har internkontroll med administrasjonen si verksemd for å sikre at lover og forskrifter vert etterlevd. I tillegg er det krav om internkontroll på eit tal særlovsområde, både sektorovergripande og innan dei ulike tenesteområda til kommunen. Relevante lover er:

- arbeidsmiljølova,
- personopplysningslova,
- opplæringslova,
- barnevernslova,
- helse- og omsorgstenestelova,
- sosialtenestelova.

Dei fleste kommunane er oppmerksame på internkontroll, men i enkelte kommunar vert den utøvd utanfor ein heilskapleg struktur. Dermed vert internkontrollen fragmentert, og vil i mindre grad fungera som eit verktøy for leiing og styring. Ei systematisk tilnærming kan gjera internkontrollen meir relevant og meningsfull, og bidra til førebygging og forbetring.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Egenkontroll i kommunene](#)»

1.4 Anskaffingar – Kommunale innkjøp

Offentleg sektor kjøper inn varer og tenester for over 500 milliardar kroner kvart år¹. Regelverket om offentlege anskaffingar skal syta for at pengane vert nytta best mogleg og at anskaffingane bidreg til eit konkurransedyktig næringsliv. Reglane har også som formål å bidra til ei berekraftig utvikling, og skal motverke sosial dumping og korrupsjon. Sosial dumping skjer ved brot på helse-, miljø- og sikkerheitsregler.

Gjennom innkjøpsrutinar kan kommunen arbeida planmessig mot sosial dumping bl.a. ved å stilla og fylgja opp krav om løns- og arbeidsvilkår i innkjøpskontraktane. Ein aktiv innkjøpspolitikk kan også ivareta miljø og andre former for sosialt ansvar gjennom kvalifikasjonskrav og klausular i leveransekontraktane med gode rutinar for oppfylgning.

Frå 1. januar 2017 vart det innført nytt regelverk om offentlege anskaffingar. Det er fleire forenklingar i det nye regelverket, men også nye krav til gjennomføring av anbodskonkurransar som påverkar kommunen si etterleving og handlemåte. Dei nye reglane gir kommunane både auka handlingsrom og nye plikter. Reglane skal bl.a. gje oppdragsgjevarar incentiv og plikter knytt til miljøomsyn, sosial dumping og betre konkurransevilkår for små og mellomstore bedrifter m.v. Kommunen kan i leggjust bøter for ulovlege direkte anskaffingar.

Relevante risikoområde her er:

- *Har kommunen strategi og reglement?*
- *Deltar kommunen i innkjøpssamarbeid?*
- *Har kommunen hatt saker i KOFA?*
- *Har kommunen tatt i bruk digitale verktøy i anskaffingsprosessene (e-handel, KGV, mfl.)?*
- *Har kommunen rutinar for å fylgje opp sosial dumping, HMS mv. knytt til prosjekt innan bygg og anlegg?*
- *Har det vore forvaltningsrevisjon i nyare tid som har avdekka risiko?*
- ...

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Offentlige anskaffelser](#)»
- [Fagsider om offentlige anskaffelser](#)
- [Veileder til reglene om offentlige anskaffelser](#)
- [Meld. St. 22 \(2018-2019\). Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser](#)

1.5 Offentleg tilskot

EØS-avtalen sine reglar for statsstøtte påverkar i stor grad rammene for det offentlege sin adgang til å drive ein aktiv nærings- og sysselsettingspolitikk. EØS-avtalen legg opp til eit forbod mot tildeling av offentleg støtte til føretak dersom støtta kan vri eller true med å vri konkurransen og påverke samhandelen innan EØS-området. Fleire kommunar tilbyr sjølv eller gjennom eigarskap varer og tenester i konkurranseutsette marknader. Slik aktivitet skal gå føre seg utan offentleg støtte, og tydeleg skilt frå annan offentleg verksemd. Dette skal hindre at det skjer ei ulovleg kryss subsidiering av den konkur-

¹ [Meld. St. 22 \(2018-2019\). Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser](#)

ranseutsette aktiviteten. Risiko for at det vert tildelt ulovleg offentleg støtte kan også oppstå når kommunen kjøper eller sel eigedom utanom den opne marknaden.

Kommunen har anledning til å gje støtte i samsvar med regelverket. *Det kan vera ein risiko for at kommunen gir ulovleg offentleg støtte.* Dersom det blir ei klagesak knytt til dette, kan det medføre krav om tilbakebetaling, noko som er uheldig for støttemottakar. Slike saker kan også vera arbeidskrevjande og medføre tap av omdømme for kommunen. *Eksempel på aktuelle område for tilskot kan vera:*

- kommunal driftsstøtte,
- renovasjonstenester for nærlivet,
- kjøp og sal av eigedom,
- aktivitetar kommunen sjølv driv med (treningsstudio, badepark, eigedom/næringseigedom, catering, tannlegetenester til betalande pasientar mv.),
- kommunen sin forvaltning av næringsstøtte/pengestøtte til næringsdrivande, idrett og kultur.

1.6 Etikk og varsling

Etikk er ein integrert del av all arbeidslivspraksis. Etikk er dei verdiprioriteringar som ligg til grunn for ei kvar slutning eller handling.

Frå 1. januar 2020 er varslingsreglane i arbeidsmiljølova endra:

Lovendringene innebærer en lovfesting av innholdet i begrepene «kritikkverdige forhold», «forsvarlig fremgangsmåte» og «gjengjeldelse», som er sentrale begreper i varslingsregelverket. Hensynet til et godt ytringsklima tas inn i arbeidsmiljølovens formålsbestemmelse og varslingsbestemmelsenes virkeområde utvides til å omfatte visse grupper som ikke er arbeidstakere. Arbeidsgiver pålegges plikter i forbindelse med mottak av varsel; arbeidsgiver skal for det første sørge for at varselet blir undersøkt innen rimelig tid, og for det andre påse at den som har varslet har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Det innføres også et objektivt erstatningsansvar for økonomisk tap etter gjengjeldelse.

Desse reglane gjeld alle tilsettingsforhold i alle slags verksemdar i privat og offentleg sektor og bygger på at varsling også er eit spørsmål om verksemda sitt psykososiale arbeidsmiljø. Vidare er det eit verkemiddel mot korrupsjon og anna misleg framferd. Ein situasjon der arbeidstakar seier ifrå om kritikkverdige forhold i verksemda, kan sjåast som del av pliktene som tilsett.

Varsling kan definerast som (Near & Miceli, 1985):

[...] tidlegare eller noverande organisasjonsmedlem som har vore vitne til forseelsar [ulovlege, uetiske eller kritikkverdige handlingar] på arbeidsplassen varslar om dette til personar eller instansar som har anledning til å endre på forholdet.

Meir informasjon:

- KS sin temaside «[Gode råd for etikkarbeid](#)»
- [Arbeidsmiljøloven](#) av 17.06.2005

1.7 IT-sikkerheit, personvern og krav knytt til innføring av GDPR

Personopplysningslova § 13 "Informasjonssikkerheit" angir det lovpålagte kravet til informasjonssikkerheit. Paragrafens fyrste og andre ledd lyder:

Den behandlingsansvarlige og databehandleren skal gjennom planlagte og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger.

For å oppnå tilfredsstillende informasjonssikkerhet skal den behandlingsansvarlige og databehandleren dokumentere informasjonssystemet og sikkerhetstiltakene. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig for medarbeideren hos den behandlingsansvarlige og hos databehandleren. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig for Datatilsynet og Personvernemnda.

Innholdet er omtalt i personopplysningsforskriftas kapittel 2. Ordlyden i forskrifta angir krav til det styringssystemet den enkelte verksemd må etablere for å oppnå tilfredsstillende informasjonstryggleik. Sentralt i styringssystemet er at kommunane må fastsette overordna mål for datatryggleik, fastsette akseptabelt risikonivå og fordele ansvar og oppgåver i tryggleiksarbeidet.

Kommunen må skaffe ei komplett oversikt over alle personopplysningar som vert behandla innanfor dei ulike tenesteområda. Kommunane må foreta risikovurdering, dvs. vurdere kor sannsynleg det er at ein uønskt situasjon oppstår og konsekvensane av brot på informasjonstryggleiken. Det skal vera etablert rutinar og eit aktivt system for avvikshandtering.

Det kan vera risiko knytt til om kommunen har rutinar og prosedyrar for å ivareta krava i GDPR og for å etterleve dei.

1.8 Egedomsforvaltning

Egedomsforvaltninga bør ta utgangspunkt i kommunen si rolle som eigar, forvaltar og brukar av eigedommen. Desse rollane har ulike funksjonar og ulikt ansvar i forhold til eigedommen, i forhold til kvarandre og i forhold til omgivnaden. Kommunane sine eigedommar er etablert ut frå konkrete bruksformål. Eigarrollen og det betydelege ansvaret som fylgjer med det å vera eigar har såleis lett for å koma i bakgrunnen. Eigaransvaret omfattar økonomisk og rettsleg ansvar ovanfor eigedommen sine kreditorar, dei långevarar og leverandørar av varer og tenester som eigedommen er avhengig av. Utover dette kan offentlege myndigheiter, naboar og andre i høve tilinngåtte avtaler etter norsk lov og sedvane også har rettslege interesser.

God egedomsforvaltning kan definerast som det å gje brukarane gode og effektive bygningar til lågast mogleg kostnad. Dette inneber å skape best mogleg rammevilkår for brukarane sin aktivitet over tid.

Moglege risiko kan vera:

- *overordna mål for bustad- og egedomsforvaltninga som er politisk forankra,*
- *system for planlegging og styring,*
- *rapportering som bidreg til god kommunikasjon mellom bustad-, egedomsforvaltninga og politikarane,*
- *nøkkeltal for forvaltning, drift og vedlikehald av bustader og eigedom.*

1.9 Kunst og eigendelar

I rettleiaren [*Forvaltning av kunst i offentlige rom*](#) (KORO, 2007) står:

Kunst i offentlige rom utgjør i dag en av landets største og best besøkte kunstsamlinger. Denne kunsten representerer store kulturelle og økonomiske verdier, og det er viktig at disse kunstverkene blir ivaretatt på best mulig måte. ... Kunst i offentlige rom er kunst plassert der folk

ferdes. Kunsten utsettes over tid for betydelige påkjenninger, og det er et stort behov for økt kompetanse innen forvaltning med hensyn på dokumentasjon, bevaring og vedlikehold.

Forvaltning av kunst i offentlige rom dreier seg både om den fysiske tilstanden til det enkelte kunstverket og om sikring av visningsforholdene rundt kunstverket. Begge deler er avgjørende for hvordan verkene framtrer for offentligheten.

God forvaltning dreier seg også om varslingsrutiner til rette instans fra institusjoner hvor kunsten befinner seg, når flytting og/eller omstruktureringer av virksomheten er under planlegging.

Kunst plassert i offentlige rom er underlagt opphavsrettslig vern etter åndsverkloven av 12.05.1961.

Kommunen bør ha utarbeidd ein rettleiar for forvaltning av sine kunstverdiar, som omtalar:

- ansvarsforhold for administrasjonen,
- forvaltning av kunst, medrekna om kunstverk er tilstrekkeleg forsikra,
- rutinar for kunstforvaltninga.

Ein slik rettleiar kan utarbeidast på grunnlag av [anbefalingane til KORO](#). Arbeidet bør munne ut i ein konkret handlingsplan for løypande kontroll og revidering av kommunen sin kunstoversikt.

Moglege risikoar kan vera at kommunen ikkje har utarbeidd ein slik rettleiar eller fylgjer prosedyrar og sikrar kunsten tilstrekkeleg.

2 Oppvekst

2.1 Barne- og ungdomsskule

Skule

Kommunane kan streve med oppfylging av enkelte bestemmingar i [Opplæringsloven](#). Kommunen skal mellom anna ha eit system som gjer det mogleg å vurdere om dei ivaretek sine forpliktingar etter dette lovverket, jf. § 13-10. Det er utfordrande å utvikla og bruka eit system som skal dekkja ein såpass omfattande og samansett verksemd, og *det kan vera risiko for at kommunen let vera å utvikle eit slikt system, eller å nytta det i praksis.*

Kommunen skal sikre at elevane har eit godt fysisk og psykososialt miljø på skulen, jf. § 9A. Ulike antimobbekampanjar har pågått over tid. I dei seinare åra har digital mobbing blitt eit fenomen. *Det kan vera risiko for at kommunen ikkje har tilstrekkeleg fokus på dette arbeidet.*

Kommunen skal syta for at opplæringa vert tilpassa dei enkelte elevane sine evner og føresetnadar, jf. § 1-3. Dette handlar om å differensiere undervisninga innanfor klassefellesskapet sine rammer, og stiller store krav til planlegging og organisering. *Det er risiko for at undervisninga ikkje vert tilstrekkeleg differensiert, og dermed ikkje imøtegår heile elevgruppa sine behov.*

Dersom ein elev ikkje får utbytte av den ordinære undervisninga, har vedkommande rett til spesialundervisning, jf. § 5-1. Det handlar om å tilpassa opplæringa til den enkelte – anten innanfor eller utanfor klassefellesskapet. I [Stortingsmelding 6 \(2019–2020\) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#) står at *for mange barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging ikkje får den hjelpa dei treng, og at dei for ofte blir tatt ut av klassefellesskapet for å få eit*

eiget tilbod. For mange får spesialundervisning av ufaglærte assistentar. I tillegg brukar PP-tenesta for lite tid saman med barna og elevane.

Stortingsmeldinga påpeikar også at det er *for store kvalitetsforskjellar mellom skulane*. Kva kommune elevane bor i, og kva skule dei går på, har betydning for kor mykje dei lærer på skulen. Det er også *tydelege forskjellar mellom korleis jenter og gutar presterer* på alle nivå i utdanningssystemet. Gutar er overrepresentert i statistikken over spesialpedagogiske tiltak, dei har i gjennomsnitt færre grunnskulepoeng enn jenter, og fleire gutar enn jenter fullfører ikkje vidaregåande opplæring.

Regjeringa vil gjennomføre eit historisk og varig kompetanseløft for å sikre at alle barn vert møtt av fagleg dyktige lærarar. Regjeringa vil at barn og elevar med behov for særskilt tilrettelegging skal bli møtt av trygge og kompetente vaksne, og at fleire kan få eit tilpassa pedagogisk tilbod saman med dei andre i klassen. Stortingsmeldinga inneheld ei rekkje tiltak for å styrkja tidleg innsats i heile barnehage- og skoleløpet. Regjeringa vil m.a.

- gi alle skular tilgang til lærarspesialist i begynneropplæring,
- innføre plikt for barne- og ungdomsskular til å følge opp elevar med høgt fråvær,
- sjå på omplikten til intensivopplæring i lesing, skriving og rekning som i dag gjeld på 1. - 4. trinn skal utvidast til å gjelde fleire trinn.

Meir informasjon:

- Regjeringa sine temasider «[Utdanning](#)» og «[Skole og vidaregåande opplæring](#)»
- KS sine temasider «[Grunnskole og SFO](#)» og «[Barnehage- og skolemiljø](#)»
- NIFU-rapport 2020:1 «[Spørsmål til skole Norge høsten 2019](#)»

SFO

Det kan også vera risikoområde knytt til SFO. Kommunen skal ha eit tilbod om skulefritidsordning og ha utarbeidd vedtekter for ordninga, medrekna om eigarforhold, opptakskriterium, opphaldstid, bemanning og foreldrebetaling, jf. Opplæringsloven § 13-7. Det skal sikrast eit godt fysisk og psykososialt miljø til elevane, jf. § 9A. SFO skal soleis leggja til rette aktivitetar ut frå barna sin alder og funksjonsnivå. *Ein risiko kan vera at tilbodet ikkje er tilstrekkeleg i omfang og kvalitet.*

I «[Stortingsmelding 6 \(2019-2020\) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#)» (s.10) står at det er store forskjellar mellom SFO-ar. Ein del SFO-ar har klare pedagogiske planar og fyller ordninga med godt innhald for barna, mens andre har satsa mindre på innhald. Det er planar om å innføre ein nasjonal rammeplan for SFO.

SFO skal omfatta eit tilbod til barn med særskilte behov på 1.-7. trinn, jf. § 13-7. Stortingsmeldinga nemnt over påpeikar at mange SFO-ar er for dårlege til å tilpasse tilbodet for barn med behov for særskilt tilrettelegging. *Barn med behov for særskilt tilrettelegging kan oppleve hindre for å delta og bli inkludert, og kan ha behov for å bli fylgt opp tettare og få tilpassingar for å kunne gå på SFO på lik linje med andre. Evalueringa av SFO viser at dei ekstraressursane barnet har i skulen, ofte ikkje fylgjer med over i SFO sjølv om barnet har behov for det (s. 101).*

SFO kan finansierast med foreldrebetaling, jf. § 13-7. *Generelt er det ein risiko for at kommunen manglar systematisk berekningsgrunnlag som dokumenterer korleis ein reknar ut foreldrebetalinga, medrekna å kunne påvise om den overstig kommunen sine utgifter med ordninga.*

Meir informasjon:

- KS sin temaside «[Grunnskole og SFO](#)»
- Utdanningsdirektoratet sin internettside «[Innholdet i SFO](#)»

2.2 Barnehage

Som eigar og myndigheitsutøvar har kommunen mange oppgåver på barnehageområdet, medrekna å sørgja for plass til alle barn med rett til barnehageplass, godkjenne barnehagar, yte tilskot til private barnehagar, samordne opptak, drive rettleiing og føre tilsyn, jf. [barnehageloven](#). I tillegg har barnehagen plikt til å samarbeide med skulen om barna sin overgang frå barnehage til skule. *Å ha ansvar for såpass mange oppgåver som til dels er motstridane, gir risiko for at ikkje alle oppgåver blir tilstrekkeleg godt ivaretatt.*

Foreldrebetalinga vart endra frå 1. januar 2016. Den generelle maksprisen auka, og søskenmoderasjon vart innført. Familiar får søskenmoderasjon. Familiar/hushald med låg inntekt får lågare makspris for alle barn, samt gratis kjernetid for 4- og 5-åringar og barn med utsett skulestart. *Både regelendringane og auka kompleksitet i reglane gir risiko for feil i betalingsordningane.*

Stortinget vedtok 1. august 2018 eit lovfesta minimumskrav til grunnbemanning for ordinære barnehagar. Norma stiller krav om at barnehagane har ein bemanning som tilsvarer minimum ein tilsett per tre barn under tre år, og minimum ein tilsett per seks barn over tre år. Norma måtte oppfyllast innan 1. august 2019. I tillegg er pedagognorma i barnehagane skjerpa frå 1. august 2018. Den krev minimum ein barnehagelærar per sju barn under tre år, og minimum ein barnehagelærar per 14 barn over tre år. *Det kan vera at barnehagane i kommunen ikkje oppfyller pedagognorma og minimumskravet til grunnbemanning.*

Knytt til innskjerping av pedagognorma vart det laga ei overgangsordning slik at private barnehagar skulle få kompensasjon for dette allereie i 2018, jf. Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 5a² *Det kan vera ein risiko for at private barnehagar ikkje har fått kompensasjon i tråd med overgangsordninga.*

Ifylgje Forskningsrapport 2019 «[Dialog og samarbeid i arbeidet mot mobbing i barnehagen](#)» vert mellom 6 og 12 prosent av barna i barnehagen mobba, og kan mobbing medføre risiko for angst og depresjon seinare i livet. *God leiing på kommune- og barnehagenivå er viktig for å skape trygge og gode barnehagemiljø for alle barn.*

Stortingsmelding 6 (2019-2020) «[Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#)» (s.9) framhevar at barn med vedtak om spesialpedagogiske tiltak for ofte opplever at dei møter vaksne utan relevant kompetanse, og at PP-tenesta brukar for lite tid saman med barna. Stortingsmeldinga føreslår som fylgje å stramme inn regelverket for bruk av assistentar som gir spesialpedagogisk hjelp, og å overføre ressursar frå det statlege, pedagogiske støttesystemet (Statped) til kompetanse i kommunane. *Det kan vera ein risiko for at kommunen ikkje har nok spesialpedagogar for å dekke behovet for spesialpedagogisk hjelp når regelverket er stramma inn.* I stortingsmeldinga står at det vil bli oppretta eit vidareutdanningstilbod i spesialpedagogikk og fysisk-motorisk utvikling for barnehagelærarar. Dette startar hausten 2020.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Barnehager](#)» og internettside «[Finansiering av barnehager](#)»
- KS sin temaside «[Barnehage](#)» og «[Barnehage- og skolemiljø](#)»
- TFoU-rapport 2020:1 «[Spørsmål til Barnehage-Norge høsten 2019](#)»

2.3 Barnevern

Det har vore ein auke i tal bekymringsmeldingar til barneverntenesta, og ei auke i tal barn og unge som mottek tiltak på landsbasis. *Dermed kan det vera ein risiko for at sårbare barn og unge ikkje får hjelp til riktig tid, i tilstrekkeleg omfang, og at hjelpa ikkje har tilstrekkeleg kvalitet.*

Barneverntenesta skal ivareta ei sårbar målgruppe som ikkje alltid kan ivareta eigne behov og ynskjer. Det er derfor særleg viktig at barneverntenesta har tilstrekkeleg kompetanse og kapasitet til å fatte riktige vedtak og fylgje desse opp systematisk over tid.

Det er ofte fleire og samansette årsaker til at utsette barn og unge kjem i kontakt med barnevernet. Barna og deira familiar mottek ofte bistand frå fleire etatar. Å sikre eit tverrfagleg samarbeid er derfor viktig. *Det kan vera ein risiko for at slikt samarbeid ikkje vert tilstrekkeleg forankra på leiarnivå og i den daglege aktiviteten i tenestene, og at sårbare barn og unge og deira familiar ikkje får eit koordinert tenestetilbod.*

Fleire kommunar har etablert felles barnevernteneste gjennom samarbeid med ein vertskommune. Dette kan sikra eit breiare og betre fagmiljø, styrke rettstryggleiken og redusera eventuelle svakheiter i tenesta. *Samtidig kan det vera ein risiko for at fordeling av ansvar og oppgåver mellom det interkommunale barnevernet og dei kommunale tenestene ikkje er tilstrekkeleg samkøyrte og tydeleggjort. Det kan også vera risiko for lengre responstid for kommunar som kjøper tenester frå vertskommunen.*

Barnevernstenester kan vera uforutsigbar i omfang og kostnader for den enkelte kommune, og det kan vera risiko knytt til økonomi og refusjonar frå Bufdir.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Barnevern](#)»
- Bufdir sin temaside «[Barnevern](#)»
- Bufdir sin internettside «[Barnevern kommunemonitor](#)»

2.4 Helsestasjons- og skulehelsetenester

Kommunen skal tilby helsestasjons- og skulehelsetenester til barn og ungdom 0-20 år og tilby gravide å gå til svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjon. Tenesta skal i eit tverrfagleg samarbeid bidra til å:

- skape eit godt oppvekstmiljø for barn og ungdom gjennom tiltak for å styrkja foreldra sin meistring av foreldrerolla,
- fremme lærings- og utviklingsmiljø til barn og ungdom,
- bidra til å leggja til rette for godt psykososialt og fysisk arbeidsmiljø i skulen.

Helse- og omsorgsdepartementet har utarbeidd ein strategi for seksuell helse: «[Snakk om det! Strategi for seksuell helse \(2017–2022\)](#)». Den samlar strategiane for å ivareta det nasjonale arbeidet på hivfeltet og for å førebygge uønskt svangerskap og abort.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#)»
- [Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#) av 19.10.2018

2.5 Skuleskyss

Det er eit grunnleggjande prinsipp i norsk skule at elevane skal få oppfylt retten til grunnopplæring uavhengig av økonomisk bakgrunn, bustad og geografi. Gratis skyss er eit av elementa for å oppfylle lik rett til opplæring. Utøving av mynde og det praktiske og økonomiske ansvaret for skyssen blir delt mellom kommunen og fylkeskommunen etter grunnlaget for retten til skyss for den enkelte elev, jf. opplæringslova § 13-4.

Fylkeskommunen skal organisere skuleskyssen i samråd med kommunen. Dette betyr at kommunen og fylkeskommunen saman skal vera ansvarlege for ein rasjonell og trygg skyssordning, noko kommunen må ta omsyn til i organiseringa av skuledagen på den enkelte skule.

For kommunen kan risikoområde vera organisering, finansiering og handtering av saksbehandling for tildeling av skuleskyss.

Meir informasjon:

- Rundskriv frå Utdanningsdirektoratet «[Retten til skyss Udir-2-2019](#)»

3 Sosial/velferd – NAV

3.1 Sosiale tenester

Sosialhjelpa er retta inn mot personar som ikkje er i stand til å sørge for eget livsopphald. Menneske i nød kan ha krav på økonomisk hjelp, gjeldsrådgiving og/eller eit midlertidig butilbod. Det er aukande behov for tenester etter sosialtenestelova. Talet sosialhjelpsmottakarar i Noreg har gått opp kvart år sidan 2012³. Gjennomsnittleg stønadstid i 2018 var 5,4 månadar.

NAV skal bidra til fleire i arbeid og aktivitet, og færre på passive ytingar. Dei må skape gode brukar-møte for å lukkast. Til det treng kommunane NAV-kontor som både får og tar handlingsrom til å finne gode løysingar saman med brukarane. Meir myndige og løysingsdyktige NAV-kontor vert skapt gjennom ein kontinuerleg utvikling i NAV-kontor og partnerskapet.

Ifylgje rapporten «[Et NAV med muligheter](#)» kan den kommunale delen av NAV-kontoret bidra med å få fleire i arbeid ved å

- setja fokus på kommunen si handheving av aktivitetsplikta,
- styrka NAV si leiarrolle lokalt ved:
 - o å sikra samarbeid med andre verksemdar i kommunen,
 - o at NAV-leiar er del av kommunen si strategiske leiing.

Det kan vera risiko for at personar som kunne vært i arbeid, får sosialhjelp.

³ SSB sin [statistikkbanktabell 08857](#) Sosialhjelpsmottakere, etter år. Sosialhjelpsmottakere i alt.

Ifylgje Proba-rapport 2017-08 «[Sosialhjelpsutgiftene – drivkrefter og tiltak](#)» kan sosialhjelpsutgifter auka med faktorar som hovudsakeleg ligg utanfor kommunane sin kontroll. Men utgiftene kan også avgrensast gjennom tiltak knytt til arbeidsmåte/-metode, samarbeid, m.m. *Det kan vera risiko for at kommunen ikkje har implementert ulike tiltak for å redusera sosialhjelpsutgiftene der mogleg.*

Fylkesmannen sine tal på klagesaker kan også gje ein indikasjon på om det er risiko knytt til saksbehandling på området. Det same gjeld saksbehandlingstid.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin internettside «[Sosiale tjenester](#)»
- KS sin temaside «[NAV/Sosiale tjenester](#)»

3.2 Introduksjonsordninga

Ifylgje [Introduksjonsloven](#) §18 har kommunane ansvar for å gje grunnleggjande opplæring i norsk og samfunnskunnskap til innvandrar og flyktningar. *Det kan vera ein risiko for at kommunane ikkje får etablert nødvendige tiltak i tråd med introduksjonsprogrammet som bidreg til at deltakarane når målet om kvalifisering for arbeid eller vidare utdanning.*

Meir informasjon:

- Internettsida til [Integrerings- og mangfoldsdirektoratet](#) (IMDi)
- Regjeringa sin temaside «[Innvandring og integrering](#)»

3.3 Bustadsosialt arbeid

Kommunane har hovudansvaret for å hjelpe vanskelegstilte på bustadmarknaden. Ansvar er heimla i ulike lover og bestemmingar. I «[Bolig for velferd. Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid \(2014 – 2020\)](#)» er det fastlagt felles nasjonale mål og prioriterte innsatsområde, der kommunane har ein nøkkelrolle for at måla skal realiserast. *Kor vidt kommunane får til å utnytte dei statlege verkemidla på området kan ha betydning for kor godt arbeidet med å sikre permanente bustader for vanskelegstilte på bustadmarknaden blir. Det er ein risiko for at den offentlege innsatsen for å hindra heimlause ikkje er heilskapleg og målretta.*

Regjeringa ynskjer ein offensiv bustadsosial politikk og er i gang med ny stortingsmelding om dette. Intensjonen er å snu utviklinga med at barnefattigdommen aukar, og at fleire er vanskelegstilte på bustadmarknaden.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin internettside «[Boligsosialt arbeid](#)»

3.4 Krisesenter

[Lov om kommunale krisesenter](#) (19.06.2009) trådte i kraft i 2010. Den gir alle kommunar plikt til å sørge for eit krisesentertilbod til kvinner, menn og barn utsett for vald i nære relasjonar. Tilbodet skal ifylgje loven omfatte eit butilbod, dagtilbod, telefontilbod og oppfølging i reetableringsfasen. Tilbodet skal vera tilrettelagt for brukarane sine individuelle behov, og det skal vera samordna med hjelp frå andre tenester. Kommunane finansierer krisesentera gjennom rammetilskotet. For å bistå kommunane i å gi sine innbyggjarar eit godt krisesentertilbod, har Bufdir utarbeidd ein «[Veileder til krisesenterloven](#)».

Ifylgje NOVA-rapport 19/14 «[Krisesentertilbodet i kommunane - Evaluering av kommunane si implementering av krisesenterlova](#)» var kommunane på veg mot å oppfylle lova sitt krav til eit godt og heilskapleg tilbod for dei målgruppa lova definerer, men det var nokre risikoområde, der fleire kommunar ikkje fekk gitt det tilbodet dei skulle. Dette gjaldt bl.a. tilbodet til valdsutsette med rus- og psykiske problem, samt valdsutsette med funksjonsnedsetting. I mange kommunar var det ikkje eit tilfredsstillande butilbod for menn i tråd med dei krav lova set, *og var det risiko for at kommunane ikkje fekk samordna hjelpetiltaka godt nok og at oppfylginga i etterkant av opphald på krisesenter ikkje var godt nok. Sentralisering av krisesenter kan også auka risikoen for at brukarene opplever avstanden som ein høgare terskel for å ta kontakt med tenesta.*

NF-rapport nr. 13/2019 «[Kommunenenes krisesentertilbud – En kunnskapsoversikt](#)» gir ei oversikt over krisesentertilbudet i Noreg. Rapporten påpeikar m.a. behov for:

- å tydeleggjera at kommunane har ansvar for tilbodet (ikkje krisesentera),
- eit tilbod som er meir i tråd med loven (for nokre av sentera),
- i større grad bruka individuell plan,
- større fokus på kommunen sin internkontroll av tilbodet.

Det kan vera risiko for at kommunen sitt krisesentertilbod ikkje er i tråd med loven m.m.

Meir informasjon:

- Bufdir sin internettside «[Krisesentre](#)»

4 Helse og omsorg

4.1 Kommunen sitt overordna ansvar for helse- og omsorgstenester

Kommunane har ansvar for eit vidt spekter av helse- og omsorgstenester, jf. helse- og omsorgstenesteloven §3-1. Kommunen skal sørgja for at personar som oppheld seg i kommunen, vert tilbudd nødvendige helse- og omsorgstenester. Dette omfattar alle pasient- og brukargrupper, medrekna personar med somatisk eller psykisk sjukdom, skade eller lidingar, rusmiddelproblem, sosiale problem eller nedsett funksjonsevne. Kommunen sitt ansvar inneber plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere aktiviteten, slik at tenesteomfang og innhald er i samsvar med krav fastsett i lov eller forskrift.

For å oppfylle dette ansvaret skal kommunen ifylgje §3-2 mellom anna tilby fylgjande:

- helsefremmande og førebyggjande tenester som helseteneste i skular og helsestasjon,
- svangerskaps- og barselomsorgstenester,
- hjelp ved ulykker og andre akutte situasjonar, medrekna legevakt, heildøgns medisinsk akuttberedskap, medisinsk nødmeldetjeneste og psykososial beredskap og oppfylging,
- utgreiing, diagnostisering og behandling, medrekna fastlegeordning,
- sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering,
- helsetenester i heimen,
- personleg assistanse, medrekna praktisk bistand og opplæring og støttekontakt,
- plass i institusjon, medrekna sjukeheim,
- dagsaktivitetstilbod til heimebuande personar med demens.

Kommunen skal fremja helse og søkja å førebyggja sjukdom, skade og sosiale problem. Dette skal blant anna skje ved opplysning, råd og rettleiing. Helse- og omsorgstenestene skal bidra i kommunen sitt folkehelsearbeid, og arbeide for at det blir sett i verk velferds- og aktivitetstiltak for barn, eldre og funksjonshemma og andre som har behov for det.

Kommunen sitt ansvar inneber også plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltenester innad i kommunen og med andre tenesteytarar der dette er nødvendig. Kommunen har vidare ansvar for øyeblikkeleg hjelp, omsorgslønn, bustad til vanskelegstilte, og helse- og omsorgstenester for innsatte i fengsel i kriminalomsorga.

Frå 1. januar 2018 skal kommunane ha knytt til seg lege, sjukepleiar, fysioterapeut, jordmor og helse-sjukepleiar. Frå 1. januar 2020 skal kommunane i tillegg ha knytt til seg ergoterapeut og psykolog for å oppfylle sitt sørge for-ansvar etter lova. Psykologkompetansen skal vera særleg nyttig når psykologane samarbeider med og rettleiar andre yrkesgrupper i kommunen. Ifylgje Norsk Psykologforening påverkar gode, samordna tenester med høg kompetanse og tverrfaglegheit den psykiske helsetilstanden til barn og unge.⁴

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Kommunale helse- og omsorgstenester](#)».
- KS sin temaside «[Helsetjenester](#)» mfl. - sjå under «Fagområder»

4.2 Omsorgstilbod i og utanfor institusjon

Kommunane har ansvar for tenestetilbodet til alle menneske med behov for pleie- og omsorgstenester, utan omsyn til alder eller diagnose. Kommunane har ansvaret for utbygging, utforming og organisering av eit forsvarleg og godt tenestetilbod til den enkelte som har behov for pleie- og omsorgstenester.

Omfanget av pleie- og omsorgstenestene har auka dei siste åra. Det aukande behovet skuldast både at tenestetilbodet har blitt bygd ut i takt med at det vert stadig fleire eldre, særleg i aldersgruppa over 90 år, og at det har vore ei sterk auking i tal yngre mottakarar (under 67 år). På slutten av 2018 hadde omsorgstenesta nesten 290 000 brukarar⁵. Dette inkluderer mottakarar av heimetenester, bebuarar i institusjon, samt mottakarar av støttekontakt, avlastning og omsorgslønn. Det vert utført i overkant av 140 000 årsverk i omsorgstenestene i norske kommunar. Målt i tal årsverk er den kommunale omsorgssektoren større enn sjukehussektoren.

Omsorgstenestene må organiserast slik at brukarane så langt som mogleg kan leve og bu sjølvstendig og ha ein aktiv og meningsfullt tilvære i fellesskap med andre. Tenestene vert utforma i samråd med brukaren.

Kommunale helse- og omsorgstenester består i hovudsak av ulike former for heimebaserte tenester, som for eksempel heimesjukepleie og praktisk bistand, opphald i institusjon, medrekna sjukeheim, og

⁴ Regjeringa (2019) [Kraftig økning i antall psykologer i kommunene](#), Halvorsen (2016) [Tallenes klare tale](#)

⁵ <https://www.ssb.no/pleie/>

tilbod om avlastningstiltak, støttekontakt og omsorgslønn. Som ein del av ordninga med praktisk bistand skal alle kommunar ha tilbod om brukarstyrt personleg assistanse (BPA), jf. helse- og omsorgstjenesteloven §3-8. Dette er ei alternativ organisering av praktisk bistand etter lov om sosiale tenester. Det er kommunen som bestemmer om brukarane skal få organisert tenestene som BPA. Ordninga inneber at tenestemottakaren har eigne faste assistentar som han eller ho har arbeidsleiar-ansvar for.

For reiselivskommunar kan det vera auka risiko knytt til tilreisande i samband med fritidseigedommar og turisme m.m.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Omsorgstjenesten](#)»
- KS sine temasider «[Eldreomsorg](#)», «[Omsorg og mestring](#)»

4.3 Førebygging og folkehelsearbeid

Gjennom folkehelselova er det forventning om at kommunane fastset mål og strategiar for folkehelsearbeidet, jf. § 6, andre ledd. Mål og strategiar skal utarbeidast som del av arbeidet med planer etter plan- og bygningslova. Utgangspunktet skal vera kommunen si identifisering av sine folkehelseutfordringar. Hensikta er å sikre politisk forankring av folkehelsearbeidet, samt tverrsektoriell forankring.

I Melding til Stortinget nr. 19 (2018-2019) «[Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn](#)» står at:

Regjeringa vil vidareføre og vidareutvikle eit effektivt, systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. Ein viktig del av dette er å skape eit trygt samfunn og fremje helsevennlege val. Særleg på nokre område ønskjer regjeringa å forsterke innsatsen. Dette gjeld områda tidleg innsats for barn og unge, førebygging av einsemd og mindre sosial ulikskap i helse.

KS og Helse- og omsorgsdepartementet har gått saman om ei tiårig satsing for å utvikle kommunane sitt arbeid med å fremja befolkninga sin helse og livskvalitet ([Program for folkehelsearbeid 2017–2027](#)).

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Folkehelse](#)»
- KS sin temaside «[Folkehelse](#)»

4.4 Psykiatri

Retten til helse- og omsorgstenester likestiller somatisk og psykisk sjukdom, skade eller liding, rusmiddelproblem, sosiale problem eller nedsett funksjonsemne. Kommunane har ein sentral rolle i å identifisere, utgreie, behandle og fylgje opp personar i målgruppa.

Alle kommunar skal ha eit bustadtilbod til menneske med psykiske lidingar som vert skrive ut frå psykiatrien, og som har behov for bustad. Kommunen skal også syta for nødvendig bu-oppfylgning for dei som bur i ordinære bustader.

Risiko kan vera at kommunen ikkje får tak i rett kompetanse, og at det tverrfaglege samarbeidet ikkje fungerer eller at dei er avhengig av eit godt interkommunalt samarbeid..

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Psykisk helse og livskvalitet](#)»
- KS sin internettside «[Program for folkehelsearbeid 2017–2027](#)»

4.5 Rusomsorg

Kommunane har eit omfattande ansvar for tenester til personar med rusproblem og eller psykiske lidingar. Ansvaret fylgjer av helse- og omsorgstjenesteloven. Tenestene kan omfatte rådgiving og rett-leiing, støtteopplegg, bustad og eventuelt oppfylgning i bustad, oppsøkjande arbeid, tiltak for sosial- og arbeidsretta rehabilitering, arbeid med Individuell plan og oppfylgning før, under og opphald i spesialisthelsetenesta eller fengsel mv.

Personar som står i fare for å utvikle eller har utvikla rusproblem og eller psykiske lidingar har ofte behov for samansette tenester over tid - tenester som spenner frå førebygging, via primærhelsetenester, sosialtenester og omsorgstenester, til spesialisthelsetenester.

Ifylgje [Opptappingsplan for rusfeltet \(2016-2020\)](#) igangsette regjeringa fylgjande tiltak:

- gjeninnførte det øyremerka tilskotet til kommunalt rusarbeid,
- øyremerka midlar til kjøp av behandlingsplassar hjå private,
- gjeninnførte den gylne regel (høgare vekst innan psykisk helsevern og tverrfagleg spesialisert rusbehandling, enn for somatikk på regionnivå i spesialisthelsetenesta),
- innførte fritt behandlingsval først for pasientgruppene innan rusbehandling og psykisk helsevern.

Satsinga på rusfeltet har gitt resultat, står det i planen, blant anna ein nedgang i ventetida for tverrfagleg spesialisert rusbehandling. *Men det er særskilte utfordringar på rusfeltet. For å lukkast med å gi personar med rusproblem eit betre tilbod, er det nødvendig med gode tenester i brukarane sitt nærmiljø. Det er behov for å sjå nærmare på innsatsen etter behandling og skape moglegheiter for meistring, som meningsfulle aktivitetar og fritid eller sørge for ein stabil og god bustad. Hovudinn-satsen i planen vert difor retta mot kommunesektoren, der utfordringane er størst.*

I 2018 vart det nemnt opp eit rusreformutval. Utvalet fekk i oppdrag å førebu regjeringa sin rusreform, der ansvaret for samfunnet sin reaksjon på bruk og eige av illegale rusmidlar til eigen bruk vert overført frå justissektoren til helsetenesta. Utgreiinga ([NOU 2019:6 Rusreform - fra straff til hjelp](#)) vart overlevert til Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet 19. desember 2019.

Tal årsverk i kommunale rus- og psykiske helsetenester har auka med 2500 frå 2016 til ca. oktober 2019.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Rusmidler og psykisk helse](#)»
- KS sin temaside «[Psykisk helse og rus](#)»
- KS sin internettside «[Program for folkehelsearbeid 2017–2027](#)»

4.6 Tenester til personar med nedsett funksjonsemne

Kommunen har ifylgje helse- og omsorgstenestelova ansvar for tenester til blant anna personar med skade, lidingar eller nedsett funksjonsemne. Kommunen sine tenester skal blant anna omfatte personleg assistanse, avlastningstiltak, plass i institusjon, omsorgslønn eller sosial, psykososial og medisinsk rehabilitering. Personar med nedsett funksjonsemne og deira familie har behov for tenester frå mange ulike instansar og etatar. Rettane deira er heimla i lover og forskrifter.

Ifylgje [Stortingsmelding 6 \(2019 – 2020\) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#) s.10 forplikta Noreg seg i 2013 til å etterleve FN sin konvensjon som har som føremål å sikra at menneske med funksjonsnedsettingar får oppfylt sine rettar, og å bidra til god inkludering og hindre diskriminering. Komiteen for rettane til menneske med nedsett funksjonsemne behandla Noreg sin første rapport i mars 2019. Komiteen løfta frem positive utviklingstrekk, men også område som dei er bekymra over, *t.d. at ein stor del av spesialundervisninga vert tilbydd av personale utan tilstrekkeleg kompetanse, behovet for å sikra inkludering av høg kvalitet og å styrkja universell utforming av skolebygg*. Noreg skal innan medio 2023 rapportera om kva som er gjort for å fylgje opp rapporten frå komiteen.

Rapporten frå 0-24 samarbeidet «[Bedre informasjon og mer samordnede og koordinerte tjenester for barn og unge med nedsatt funksjonsevne og deres familie](#)» (Oktober 2019) avdekka m.a. fylgjande utfordringar:

- *Mange opplever at dei anten ikkje får informasjon, eller at informasjonen er vanskeleg tilgjengeleg og utilstrekkeleg.*
- *Mange opplever at tenestene ikkje har tilstrekkeleg fagleg kompetanse, kompetanse om samhandling, tidleg innsats og nedsett funksjonsemne.*
- *Hjelpetenestene vert opplevd som fragmenterte, det er stort sett opp til foreldra å få koordinert hjelpa. Koordinerande eining i kommunane fungerer ikkje slik den skal.*
- *Overgangssituasjonar fungerer i liten grad godt for barn og unge med nedsett funksjonsemne.*
- *Innvandrarfamiljar opplever ofte doble barrierar i møtet med hjelpeapparatet.*

Analysen [Kjønnsdelte hjelpemidler? Kartlegging av hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne](#) viser m.a. store forskjellar mellom kva typar hjelpemiddel menn og kvinner får tildelt frå kommunar og mellom fylker. Forskjellen er mest tydeleg for tildelingar til dei over 60 år.

Det kan vera risiko knytt til organisering, kompetanse og tidsbruk ved til tildeling av tekniske hjelpemiddel for ulike brukargrupper. Det kan t.d. ta lang tid før brukaren får tildelt eller service på viktige tekniske hjelpemiddel.

I Bufdir sin [Kartlegging av råd for personer med nedsatt funksjonsevne i kommunene](#) (2017) oppgir ein av fem kommunar at *dei ikkje har etablert rutinar for å sikra at viktige saker blir lagt fram for rådet i god tid før dei skal verta avgjort*. Manglande rutinar kan gjere at saker kjem for seint og at råda får medverka i mindre grad. I tillegg oppgir berre ein av fire kommunar at dei gir alle medlemmane i rådet tilbod om å delta på folkevaldopplæring. *Det er viktig at alle representantar i rådet får vera med på folkevaldopplæringa, slik at råda skal kunne gi kommunen gode og relevante innspel til riktig tid.*

Meir informasjon:

- Bufdir sin temaside «[Nedsatt funksjonsevne](#)»

- KS sin temaside «[Universell utforming](#)»

5 Teknisk

5.1 Kommunale vegar

Kommunane har ansvar for mange kilometer kommunale vegar, både med grus og fast dekke. I tillegg har dei og ansvar for ein del gang- og sykkelvegar som må vedlikehaldast.

Vedlikehaldsetterslep på kommunale vegar er ein utfordring i mange kommunar. *Det kan vera ein risiko at dei kommunale vegane ikkje vert vedlikehaldne eller tilfredsstiller krava til dagens bruk. Det kan også vera ein risiko at det ikkje vert sett av tilstrekkeleg midlar til vedlikehald/opprusting av vegnettet i kommunen.*

5.2 Samfunnssikkerheit og beredskap

Plan- og bygningsloven set krav til samfunnssikkerheit i planlegginga i kommunar og fylker. Lov om kommunal beredskapsplikt pålegg kommunane beredskapsplanlegging basert på ein heilskapleg risiko- og sårbarheitsanalyse. Fylkesmannen skal samordne samfunnssikkerheitsarbeidet i fylka og har eit særleg ansvar for oppfylging og rettleiing av kommunane. Fylkesmannen fører også tilsyn med kommunane sin kommunale beredskapsplikt. Direktoratet for samfunnssikkerheit og beredskap (DSB) fører tilsyn med fylkesmannen sitt samfunnssikkerheits- og beredskapsarbeid.

DSB er også pådrivar og rettleiar for samfunnssikkerheit på regionalt og kommunalt nivå. DSB gjennomfører årlege kommuneundersøkingar. «[Kommuneundersøkelsen 2019](#)» viser at den positive utviklinga i arbeidet med samfunnssikkerheit på kommunalt nivå fortsett. Mange kommunar tilfredsstiller lov- og forskriftskrava, og det er en positiv utvikling i det systematiske arbeidet med kommunal beredskapsplikt. Det største forbettringspotensialet ligg i å ha oppdaterte planer. For at arbeidet med samfunnssikkerheit ikkje blir ein pliktøving for å tilfredsstille gitte krav, er det viktig at resultatane vert brukt aktivt og systematisk. DSB ønsker å løfte fram betydninga av akkurat desse krava.

Endring i kommunestruktur kan endre risikobilete for kommunane på fleire beredskapsområde. *Endring i klima og miljø kan medføre større risikoar både knytt til vegnett, kommunikasjons- og straumnett, forureining av jord og vatn/sjø, ulukker, flaum, ras m.m. Globalisering fører til auka terrortrussel, kidnapping og vald i skular og barnehagar. Auka konsentrasjon av bygningsmasse og høgare hus endrar risikobilete for brann. Auka trafikkmengd, tunellar og fjelloverganger er viktige risikoområde, samt forureina vasskjelder, pandemiar, osv. Lista er ikkje utømmeleg.*

Meir informasjon:

- DSB sin temaside «[Risiko, sårbarhet og beredskap](#)»
- Regjeringa sin temaside «[Samfunnssikkerhet og beredskap](#)»
- [Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt](#).

5.3 Sjølvkost

Kommunane finansierer tenester som til dømes vassforsyning, avlaup, renovasjon, feiing, oppmåling og byggesaksbehandling gjennom gebyr frå innbyggjarane. Innbyggjarane stiller i aukande grad spørsmål ved kvalitet og pris på kommunale tenester og samtidig er kommuneøkonomien under press.

Dette kan føre til politisk vilje til å utnytte grunnlaget for inntekter og la brukarane betale meir enn det tenesta kostar.

Frå 01.01.2015 vart det innført nye retningslinjer for korleis sjølvkost, og dermed også den øvre ramma for gebyrinntektene frå innbyggjarane, skal estimerast. Retningslinjene byggjer på dei same hovudprinsipp som før, men har endringar knytt til kva som kan inkluderas i sjølvkost, dokumentasjon av sjølvkostberekning og behandling av sjølvkostfond.

Avfallsforskrifta er endra frå 01.01.15 og har som formål å hindre ulovleg kryssubsidiering mellom kommunen sin lovpålagte handtering av hushaldsavfall og avfallstenester som kommunen sel i marknaden. Forskrifta set krav til at kommunen skal ha separat rekneskap for lovpålagt handtering av hushaldsavfall. Vidare er kommunestyret, administrasjonssjefen, dagleg leiar i kommunalt føretak, kontrollutvalet og kommunerevisjonen pålagt å kontrollere at krava i forskrifta vert overheldt.

Det er frå 01.01.14 innført skatteplikt for kommunar som utfører avfallshandteringstenester i ein marknad, det vil sei næringsavfall og hushaldsavfall frå andre kommunar.

5.4 Næringsutvikling

Kommunane og fylkeskommunane har eit ansvar for planoppgåver gjennom plan- og bygningslova (PBL) av 27.06.2008, medrekna blant anna å vurdere og ta omsyn til næringsutvikling og næringsbygg i kommunen.

Lova skal fremja berekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjonar.

Planlegging etter lova skal bidra til å samordne statlege, regionale og kommunale oppgåver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressursar. Planlegging og vedtak skal sikra ein open, forutsigbar prosess og medverknad frå alle involverte interesser og mynde. Det skal leggjast vekt på langsiktige løysingar, og konsekvensar for miljø og samfunn.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretakast i planlegging og som krav i det einskilde byggetiltak. Det same gjeld omsynet til barn og unge sin oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivnaden. Byggesakshandsaming etter lova skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utførast forsvarleg.

Planer etter plan- og bygningslova §3-1 skal bl.a.

c) sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsaktivitet og samfunnsliv

d) legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling

Kommunale planoppgåver – PBL kapittel 10 og 11:

Kommunestyret skal minst ei gong kvar valperiode, og seinast innan eit år etter konstituering, utarbeide og vedta ein kommunal planstrategi, jf. plan- og bygningslova sitt kapittel 10.

Kommunen skal ha ein samla kommuneplan som omfattar samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgåver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgåver til kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og leggja retningslinjer og pålegg frå statlege og regionale mynde til grunn, jf. plan- og bygningslova sitt kapittel 11.

Regionale planoppgåver – PBL kapittel 7 og 8:

Regional planmynde skal minst ein gong i kvar valperiode, og seinast innan eit år etter konstituering, utarbeide ein regional planstrategi i samarbeid med kommunar, statlege organ, organisasjonar og institusjonar som blir berørt av planarbeidet, jf. § 7-1. Regional planmynde skal utarbeide regionale planer for dei spørsmål som er fastsett i den regionale planstrategien, jf. § 8-1.

Meir informasjon:

- KS sin temaside «[Næringsutvikling](#)»

6 Kultur

6.1 Kulturminnevern

Offentleg forvaltning har eit særskilt ansvar for å sikre at dei nasjonale måla for kulturminnevernet vert oppfylt. Mynde og forvaltningsansvar for kulturminne er fordelt mellom stat, riksantikvaren, fylkeskommunar, kommunar og dei arkeologiske musea. Ansvarsområda står skildra [her](#).

Kommunane har ansvar for å forvalte kulturminne og kulturmiljø i sitt planarbeid gjennom Plan- og bygningslova. Kulturminne og kulturmiljø kan gjennom denne lova i første rekke sikrast gjennom kommuneplanen sin arealdel eller reguleringsplan. Ein kulturminneplan er kommunen si oversikt over viktige kulturminne og kulturmiljø i kommunen og inneheld ein plan for forvaltinga av desse. Ifylgje Riksantikvaren var målet at 90 % av alle kommunane i landet skulle ha stadfesta planar med eit særskild fokus på kulturminne innan 2020. Gjennom arbeidet med å lage ein kulturminneplan får kommunen sett temaet på den politiske dagsorden og aktualisert kulturarven si rolle i samfunnsutviklinga. Ein kulturminneplan gir kommunen kunnskap om lokalhistoria og prioriterer kulturminna som ein vil ta vare på for framtida.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Kulturminner og kulturmiljø](#)»
- Riksantikvaren sin side «[Kulturminne i kommunen](#)»
- [Melding til Stortinget 35 \(2012-2013\) – Framtid med fotfeste – Kulturminnepolitikken](#)
- [Ny Stortingsmelding om kulturminnepolitikken](#) (under arbeid)
- [Lov om kulturminner av 9.6.1978](#)
- [Plan- og bygningsloven av 27.6.2008](#)
- Riksantikvaren sitt årlege prioriteringsbrev til kvar enkelt fylkeskommune

6.2 Tilskot til bygging og/eller rehabilitering av idrettsanlegg

Det kan søkjast om tilskot til bygging og/eller rehabilitering av idrettsanlegg som er opne for allmenn idrett og fysisk aktivitet. Fylkeskommunane fordelar dei spelemidlane som årleg vert stilt til disposisjon for bygging av anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin internettside «[Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2016 \(V-0732B\)](#)».

6.3 Den kulturelle skulesekken (DKS)

Måla for «Den kulturelle skulesekken» er å:

1. Medverka til at elevar i skulen får eit profesjonelt kunst- og kulturtilbod.
2. Leggja til rette for at elevar i skulen lettare skal få tilgang til, gjere seg kjent med og utvikle forståing for kunst- og kulturuttrykk av alle slag.
3. Medverka til å utvikle ein heilskapleg innlemming av kunst- og kulturuttrykk i samspel med skulen sine læringsmål.

Det finnes ei rekkje prinsipp for «Den kulturelle skulesekken», m.a.

- Samarbeid kultur – skule: Arbeidet med Den kulturelle skulesekken skal skje i eit godt samarbeid mellom kultur- og opplæringssektoren på alle nivå. Det skal sikrast god forankring og tid til planlegging i skulen.
- Rollefordeling kultur – skule: Opplæringssektoren har ansvaret for å leggja for- og etterarbeid pedagogisk til rette for elevane, mens kultursektoren har ansvaret for kulturinnhaldet og for å informere om innhaldet i god tid.
- Lokal forankring og eigarskap: Den kulturelle skulesekken må forankrast lokalt, i den enkelte skulen, kommunen og fylkeskommunen. Dette sikrar lokal entusiasme og gir rom for mange lokale variantar, slik at alle kan kjenne eigarskap til Den kulturelle skulesekken.

Meir informasjon:

- Den kulturelle skulesekken sine nettsider «[Om DKS](#)» og «[DKS i skulen](#)»
- Regjeringa sine artiklar «[Betre samarbeid om Den kulturelle skulesekken](#)», «[Den kulturelle skulesekken styrkes](#)»

6.4 Kulturskule

Alle kommunar skal ha eit kulturskuletilbod til barn og unge, anten åleine eller i samarbeid med andre kommunar. Kulturskulane er både eigd og drive av kommunen, og det er kommunane sjølve som bestemmer innhald og tilbod på skulane.

Det kan vera risiko for at omfanget av tilbodet er for avgrensa til å gi alle som er interessert eit reelt tilbod. Sentralisering kan gjera at barn og unge som bur langt frå sentrum ikkje kan vera med på ordninga. Pris kan også vera eit hinder for enkelte brukarar.

Stortinget har bedt regjeringa leggja frem ein stortingsmelding om ein styrkja kulturskule for framtida. Regjeringa meiner det er naturleg å sjå dette arbeidet i samanheng med barne- og ungdomskulturmeldinga. Ved å la kulturskulen inngå i stortingsmeldinga om barne- og ungdomskultur, vil regjeringa leggja til rette for god og grundig behandling av dette sentrale kulturtilbodet for barn og unge.

Meir informasjon:

- Regjeringa sin nettside «[Arbeidet med barne- og ungdomskulturmeldinga](#)»

6.5 Den kulturelle spaserstokken

Kommunane kan søkje fylkeskommunen om tilskot til profesjonell kunst- og kulturformidling til eldre.

6.6 Bibliotek

Biblioteksystemet i Noreg omfattar i hovudsak folke- og fylkesbibliotek, skulebibliotek, offentlege og private fag- og forskingsbibliotek, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Nasjonalbiblioteket.

Kommunane har ansvar for folkebibliotek og skulebibliotek, mens fylkeskommunane har ansvar for fylkeskommunale bibliotekoppgåver som knytt seg til rettleiing, koordinering og utvikling.

[Folkebiblioteklova](#) av 20. desember 1985 nr. 108 gjeld for den offentlege folkebibliotekverksemda, medrekna dei lokale folkebiblioteka som kommunen har ansvaret for etter loven sitt kap. II, fylkeskommunen sine bibliotekoppgåver (loven sitt kap. III), og særlege bibliotekformål som staten har ansvaret for (loven sitt kap. IV).

Tilgang kan vera ei utfordring for enkelte brukarar (t.d. geografisk avstand, fysisk og teknisk tilgang, opningstider).

Meir informasjon:

- Regjeringa sin temaside «[Bibliotek](#)»

Fra: [Arne Gilbakken](#)
Til: [anders.vatle@eidfjord.kommune.no](#); [gunvall@okapi.no](#); [eirin_sandstaa@hotmail.com](#); [anett.viveli@eidfjord.net](#); [aslakl@eidfjord.net](#); [Underhaug, Geir](#); [Hereid Monica Hagen](#); [marta.tveit@eidfjord.kommune.no](#); [kari-sissel.bjotveit@eidfjord.kommune.no](#); [lisbet.bygstad.celik@eidfjord.kommune.no](#); [eyvind.eidhammer@eidfjord.kommune.no](#); [arne.bu@eidfjord.kommune.no](#); [reidar.meel@eidfjord.kommune.no](#); [knut.ingar.myklatun@eidfjord.kommune.no](#); [Olav.arne.stuland@eidfjord.kommune.no](#); [pinordst@online.no](#); [Nils.Heen@eidfjord.kommune.no](#); [Linda.Præstiin](#); [Gudrun Marie Helleve](#); [Kjartan Haugsnes](#); ["Jostein Hovland"](#) ([josteinhovland@yahoo.no](#)); [haldis.m.riber@nav.no](#); [kjellovetveit@hotmail.com](#); [limstrand.anita@gmail.com](#); [kari_legreid@hotmail.com](#)
Kopi: [Linda Præstiin](#)
Emne: FW: Prosessmøte for plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll
Dato: tirsdag 18. februar 2020 14:16:28
Vedlegg: [Standardtekstar til risiko- og vesentlegvurderinga 2020-2023.pdf](#)

Deltakarar på prosessmøte for risiko og vesentlegvurdering i Eidfjord kommune
(Obs! Kjartan Haugsnes må senda denne infoen vidare til vara, om det er faste medlemmar til kontrollutvalet som ikkje kan møta på prosessmøtet!)

Revisjonen viser til kontrollutvalet si tinging av plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for 2020 til 2023. Dette er ei lovpålagt oppgåve som kommunestyret skal gjennomføra minimum ei gong pr. valperiode. Planane skal vedtakast første året etter kommunevalet og danna grunnlaget for kontrollutvalet sine prioriteringar.

For å gjennomføra ein slik plan er det viktig å få avdekt moglege risikoområder knytt til kommunen sin tenesteproduksjon og drift. Denne analysen er omtalt i kommunelova som risiko- og vesentlegvurdering. Som ledd i dette arbeidet vil revisjonen gjennomføra eit prosessmøte med den administrative leiinga saman med ordførar, politiske gruppeleiarar, kontrollutval og sekretariat for Eidfjord kommune. Som informert i tidlegare e-post vil prosessmøte finna stad **27. februar kl. 12.00-14.30**. Frammøte er **i kommunestyresalen**.

Medlemmer av administrasjonen som ikkje har oppgåver knytt til kommunen sine selskaper treng ikkje delta på tema for eigarskapskontroll som er tenkt gjennomført etter at risiko- og vesentlegvurdering (ROV) for forvaltningsrevisjon er gjennomført. Innspel på Eigarskapskontroll vert tema i siste del av prosessmøtet.

Revisjonen har utarbeidt eit dokument med standardtekstar som omhandlar nokre av dei viktigaste lovkrava, stortingsmeldingar og andre kjelder som kan vera nyttige i forståing av generell risiko i norske kommunar. Dokumentet er lagt ved denne e-posten og er tenkt som eit underlag til deltakarane for at ein skal tenka igjennom kva konkrete risikoområder det er i Eidfjord kommune som ein bør ha fokus på og kva konsekvensar kan dette få for den eller dei som vert råka. Me ynskjer å drøfta risiko og konsekvensar relatert til tre perspektiv: Innbyggarperspektivet, organisasjonsperspektivet og samfunnsperspektivet.

Målet med prosessmøtet er å få identifisert relevant risiko og konsekvensar innanfor dei ulike tenesteområda og sentraladministrasjonen sine oppgåver. Med dette som utgangspunkt vil dette bidra til å finna aktuelle tema for forvaltningsrevisjon dei neste åra. Tilsvarande risiko- og vesentlegvurdering er planlagt for kommunen sine selskap med omsyn til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for utarbeiding av plan for eigarskapskontroll.

På prosessmøte vil deltakarane verta inndelt i ulike arbeidsgrupper som skal drøfta risiko og

konsekvensar knytt til dei ulike tenesteområda og dei sektorovergripande oppgåvene. Kvar arbeidsgruppe vil leggja fram sine resultat i plenum som del av oppsummeringa på slutten av prosessmøtet. Tilsvarande vert det ei oppsummering knyttt til eigarskapskontrollen før møtet vert avslutta.

Me vonar på godt engasjement og konstruktive drøftingar.

Med helsing

Arne Gilbakken
Oppdragsansvarleg forvaltningsrevisor i IHR

Linda V.M. Præstiin
Forvaltningsrevisor

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saknr: 2019/121-5
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	7/20	27.02.2020

Første prosessmøte plan for eigarskapskontroll i Eidfjord kommune 2020-2024

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek, på bakgrunn av prosessmøte 1, analysearbeidet for eigarskapskontroll så langt til orientering.

Samandrag

Dette er første prosessmøte i høve ny plan for eigarskapskontroll i Eidfjord kommune for perioden 2020 - 2024

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Eidfjord kommune gjorde slikt vedtak i møte 12.12.2019, PS 44/19:

1. Prosjektplan for risiko og vesentlegvurderingar og plan for eigarskapskontroll vert godkjent slik den ligg føre / evt. med endringar gjort i møte, herunder at timerressursen vert sett til 140 timar.
2. Kontrollutvalet sluttar seg til framdriftsplan frå sekretariatet for arbeid med risiko og vesentlegvurderingar og plan for eigarskapskontroll.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessmøte nr. 1 vert gjennomført på neste møte.

No skal det gjennomførast prosessmøte for risiko og vesentleg vurdering i kontrollutvalet saman med administrasjon og gruppeleiarar for partia i Eidfjord kommune.

I prosjektplanen frå IHR kan ein mellom anna lese:

«Formålet med risiko og vesentleg vurdering er å gje kontrollutvalet og kommunestyret eit overordna verktøy til å velje område innan kommunen si verksemd som det er ynskjeleg å ha særskild fokus på mellom anna på grunn av risiko og konsekvensar.

I fylgje ny kommunelov §23-3 skal kontrollutvalet minst ein gong i valperioden utarbeida plan for forvaltningsrevisjon, seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Etter ny kommunelov skal risiko og vesentlegvurderingar også inkludera forvaltningsrevisjonar knytt til verksemdar som kommunen har eigarskap i.

I kommunelova §23-4 er det fastsett krav til risiko- og vesentlegvurderingar som grunnlag for plan for eigarskapskontroll. Eigarskapskontrollen fokuserer mellom anna på etterleving av selskapsavtalar, vedtekter, politiske vedtak og relevante lovverk knytt til verksemda sine oppgåver».

I kapittel 6, «Metodikk» i prosjektplanen er korleis arbeidet er tenkt nærare omtala:

«Risiko- og vesentlegvurderinga vil m.a. vera bygd på plan- og styringsdokument, KOSTRA-rapporteringa og økonomisk informasjon. I tillegg vil me involvera nøkkelpersonar (administrasjon, politikarar, kontrollutval m/sekretariat) og revisjonen sin generelle kunnskap om risikområde innanfor dei enkelte deler av kommunen»

Politikarar og administrasjon har på førehand fått tilsendt «Standardtekstar til risiko og vesentleganalysar.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet, jf. Kommunelova §§ 23-3 og 23-4

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at arbeidet med risiko og vesentlegvurderingar (ROV) for planarbeidet vert tekne til orientering.

Eidfjord kommune

Sekretariat for kontrollutvalet
Saksframlegg

Saknr: 2020/69-1
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utvæl	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Eidfjord kommune	8/20	27.02.2020

Eventuelt

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ønsker å ha eventuelt som sak i kvart møte

Samandrag

Det vert lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet sin moglegheit til å sjølv ta opp saker eller gjere vedtak i saker som ikkje er på saklista.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Sekretariatet vil foreslå å ha dette som fast sak i kvart møte. Dette føl av kommunelova § 11-3 siste avsnitt som seier:

«Et folkevalgt organ kan fatte vedtak i en sak som ikke er oppført på sakslisten, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det. På tilsvarende måte kan organet fatte vedtak i en sak der saksdokumentene ikke er sendt ut sammen med innkallingen, hvis ikke møtelederen eller 1/3 av de møtende medlemmene motsetter seg det.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse i denne saka, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2

Vurderingar og verknader

Sekretariatet vil generelt tilrå at saker som kjem opp under eventuelt og som krev undersøkingar eller innhenting av opplysninger før det kan konkluderast med at dette er ei sak for kontrollutvalet, i regelen ber sekretariatet førebu sak til neste møte.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at «eventuelt» vert sett på saklista til kvart møte.